

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

คณะพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตพะเยา

สภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๕

เมื่อวันพุธ ที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

คำนำ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา จัดการศึกษา
มาครบรอบการปรับปรุง ๕ ปี ตามกำหนด เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการปรับปรุง ติดตาม ประเมินผลและรายงานการ
ดำเนินงานของหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตร รักษามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา ตามที่มหาวิทยาลัย
กำหนด ในการผลิตบัณฑิตให้เพียงพอับความต้องการของประเทศในด้านพระพุทธศาสนา และสอดคล้องกับ
คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ๓ ประการประกอบด้วย (๑) ความรู้ดี (๒) มีคุณธรรม (๓) นำสังคมสู่
สันติสุข

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หมวดที่ ๑	๑
หมวดที่ ๒	๖
หมวดที่ ๓	๑๒
หมวดที่ ๔	๒๕
หมวดที่ ๕	๔๔
หมวดที่ ๖	๔๖
หมวดที่ ๗	๔๘
หมวดที่ ๘	๕๓
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	๕๔
ภาคผนวก ข	๗๓
ภาคผนวก ค	๑๐๒
ภาคผนวก ง	๑๑๐
ภาคผนวก จ	๑๑๑
ภาคผนวก ฉ	๑๒๖
ภาคผนวก ช	๑๓๑
ภาคผนวก ซ	๑๓๘
ภาคผนวก ฌ	๑๔๑

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วิทยาเขตพะเยา

หมวดที่ ๑

ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :
ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Buddhist Studies

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)
ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Buddhist Studies)
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Buddhist Studies)

๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

เป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยมีการสอนทั้งทฤษฎีและหลักการปฏิบัติด้านพระพุทธศาสนา เสริมสร้างศักยภาพให้นิสิตทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ สามารถนำความรู้ด้านพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีขั้นตอนการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

๖.๑ คณะกรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ พิจารณาเห็นชอบปรับปรุงหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๒ สภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบปรับปรุงหลักสูตร ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๓ สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติหลักสูตร ในการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

๖.๔ สภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติเปิดสอนหลักสูตร ในการประชุม ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ ในปีการศึกษา ๒๕๖๕

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สามารถสอบเข้าทำงานราชการในตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต หรือทำงานในหน่วยงานเอกชนที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา โดยสามารถเข้าทำงานในหน้าที่ต่าง ๆ ได้ดังนี้

- (๑) บุคลากรทางการศึกษา
- (๒) นักวิชาการศาสนา
- (๓) อนุศาสนาจารย์
- (๔) กรมราชทัณฑ์
- (๕) กรมสุขภาพจิต
- (๖) เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมบุคลากร
- (๗) สังคมสงเคราะห์ฟื้นฟูพัฒนาจิตใจ
- (๘) เจ้าหน้าที่กองศาสนพิธีการ กระทรวงวัฒนธรรม
- (๙) ครูสอนศีลธรรม

๙. ชื่อ เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งทางวิชาการ และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล/ เลขประจำตัวประชาชน	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	พ.ศ.
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระครูศรีวรพินิจ, ผศ. ดร. ๓ ๕๖๐๖ ๐๐๐๒๖ ๒๓ ๐	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
		M.A. (Philosophy)	Madras University	๒๕๔๐
		พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๓๕
อาจารย์	พระมหาตีกร ปญญาชิโร ๓ ๕๖๐๖ ๐๐๐๓๑ ๙๔ ๒	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
		พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๙
อาจารย์	พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส ๓ ๕๖๐๕ ๐๐๕๑๕ ๙๒ ๑	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๕
		พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
อาจารย์	พระสุกฤษฎี ปิยสีโล ๑ ๕๗๐๕ ๐๐๐๓๒ ๐๕ ๓	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๘
		พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๒
อาจารย์	นางสาวนภาพร หงษ์ทอง ๓ ๕๖๙๙ ๐๐๒๔๐ ๙๑ ๐	ศศ.ม. (ปรัชญา)	ม.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๗
		ศศ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๒

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

เลขที่ ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐- ๒๕๖๔) และฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖- ๒๕๗๐) ยังคงเน้นนำ "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" มากำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเป็นหลักนำทางในการขับเคลื่อนแผน ตลอดจนยึดโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่เศรษฐกิจเติบโต สังคมก้าวหน้า ควบคู่ไปกับการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในระยะยาว และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๔ พ.ศ.๒๕๖๒ ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การบริหารจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาผสานกับจุดแข็งในสังคมไทย เป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรอบนโยบาย ของแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเน้นไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและเท่าเทียม

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ตามสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ตอบสนองทางสังคมและการเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา ดำรง สืบสาน พระราชปณิธานรัชกาลที่ ๕ ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความเป็นเลิศด้านพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูง เข้ากับยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสังคมและวัฒนธรรม การสื่อสารไร้พรมแดน เสรีภาพทางความคิดและกระบวนการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ การแข่งขันด้านทักษะทางปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีศีลธรรม นำสันติสุขสู่สังคมไทย

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของเทคโนโลยีและรองรับการแข่งขันทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญสามารถบูรณาการความรู้ด้านพระพุทธศาสนาระดับโลก และมีความรู้ด้านเทคโนโลยี พร้อมทั้งจะปฏิบัติงานได้ทันทีและมีศักยภาพสูง ในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยด้านความเป็นเลิศ ในเทคโนโลยีและการวิจัย และการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่งและเป็นคนดีมีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจ ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในเทคโนโลยีและการวิจัย และมุ่งธำรงปณิธานในการสร้างบัณฑิตที่ดีและเก่งเนื่องจากการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายจึงเป็นช่องทางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากต่างประเทศ ซึ่งอาจส่งผลให้พฤติกรรมและค่านิยมของนิสิตเปลี่ยนไป การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องเน้นและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่คำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมทางวิชาชีพ โดยใส่ใจถึง ผลกระทบต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยยังคงใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและคุ้มค่าและสามารถปรับเปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ ความรู้ดี มีคุณธรรม นำสังคมสู่สันติสุข สามารถประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม และเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อบริหารวิชาการและบริการสังคม ในด้านการเรียนการสอน การวิจัย และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

๑๓.๑ หมวดรายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

๑๓.๑.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาที่เปิดสอนโดยคณะมนุษยศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์

๑๓.๑.๒ หมวดวิชาเลือกเสรี เปิดสอนโดยคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

- ไม่มี

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีการแต่งตั้ง กรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยมีการประชุมกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นประจำ และมอบหมายให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของหลักสูตร มีผู้ประสานงานประจำหลักสูตร เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับสาขาวิชา อาจารย์ผู้สอน และนิสิตในการกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผล

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

การพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้กำหนดปรัชญา ความสำคัญของหลักสูตรในการผลิตบัณฑิต ตลอดจนวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีรายละเอียดต่อไปนี้

๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุข

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาเพื่อสนองพระราชปณิธาน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ คือ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ให้มีความรู้ คุณธรรมและทักษะ ในการบูรณาการพระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาชีวิต สังคม ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสังคมไทย ป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม สร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมทักษะชีวิต สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และค้นคว้าวิจัย บูรณาการหลักพุทธธรรมกับศาสตร์สมัยใหม่ ได้อย่างแตกฉาน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีศีลธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจ และปัญญา

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พัฒนาชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุข ในระดับชาติและนานาชาติ

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร โดยมีการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร และนำผลจากการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรเป็นฉบับยกร่าง จากนั้นนำเสนอ คณะอนุกรรมการ คณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ เพื่อเสนอสภาวิชาการให้ความเห็นชอบและสภามหาวิทยาลัยประกาศอนุมัติหลักสูตรและอนุมัติเปิดสอนตามลำดับ

โดยกำหนดกลยุทธ์ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้แล้วเสร็จในรอบการศึกษา (๔ ปี) ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนด ดังแผนในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรที่กำหนดไว้ดังนี้

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
๑. แผนการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นความเป็นเลิศทางด้านพระพุทธศาสนา	๑) เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการสอนที่เน้นความเป็นเลิศ ติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ๒) ส่งเสริมการทำวิจัยและบริการแก่สังคม ๓) ใช้ชุมชนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน	๑) ผลการประเมินของผู้เรียนต่อประสิทธิภาพการสอน ๒) จำนวนงานวิจัยและโครงการบริการวิชาการ ๓) ความพึงพอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
๒. แผนการพัฒนาเรื่องการบูรณาการการสร้างเสริมความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา	๑) บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเรื่องการประยุกต์พุทธธรรมไปใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิต ๒) ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านโครงการ/กิจกรรม ๓) พัฒนานวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอน	๑) จำนวนรายวิชาที่บูรณาการ/เพิ่มเนื้อหาเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๒) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่เน้นด้านพระพุทธศาสนา ๓) จำนวนนวัตกรรมและสื่อที่ใช้ในการสอนเรื่องพระพุทธศาสนา
๓. แผนการส่งเสริมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑) เพิ่มพูนทักษะอาจารย์ในการส่งเสริมผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ ๒) พัฒนา/ปรับปรุงระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมให้สะท้อนความเอื้ออาทรและให้ความสำคัญต่อผู้เรียน ๓) พัฒนาระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ๔) ส่งเสริมการประเมินที่เน้นพัฒนาทักษะผู้เรียน สนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามพันธกิจ	๑) ผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของคณะ ๓) ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ๔) จำนวนรายวิชาที่ใช้การประเมินผลที่เน้นพัฒนาการของผู้เรียน ๕) ผลการประเมินการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมทางวิชาการ

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
		<p>และกิจกรรมอื่น ๆ ของคณะ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีงานวิจัย - มีกิจกรรมบริการ <p>วิชาการต่อสังคมและ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม</p>
<p>๔. แผนประกันคุณภาพการศึกษา ภายใน</p> <p>๔.๑ การกำกับมาตรฐานของ หลักสูตร</p>	<p>๑) จัดทำแผนในการพัฒนา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้มีคุณวุฒิหรือตำแหน่งทาง วิชาการที่สูงขึ้นตามมาตรฐาน</p> <p>๒) จัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน ทันท่วงที การเปลี่ยนแปลง ตอบสนอง ต่อความต้องการของสังคม และเป็นไปตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘</p> <p>๓) วิจัยประเมินหลักสูตร เพื่อใช้ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p> <p>๔) สร้างกลไกการปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร โดยมี คณะกรรมการกำกับติดตาม และประเมินผล</p>	<p>๑) แผนพัฒนาอาจารย์</p> <p>๒) แผนการพัฒนาและปรับปรุง หลักสูตร</p> <p>๓) รายงานการวิจัยประเมิน หลักสูตร</p> <p>๔) โครงสร้างระบบกลไกการ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร</p>
<p>๔.๒ คุณภาพของบัณฑิต</p>	<p>๑) การจัดโครงการ/กิจกรรมเสริม หรือ จัดการเรียนการสอนที่ สนับสนุนให้นิสิตมีทักษะทาง ภาษาอังกฤษ และสามารถ สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒) ส่งเสริม พัฒนาทักษะทาง เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น ในการศึกษาและเทคโนโลยี สารสนเทศที่จำเป็นต่อชีวิต</p>	<p>๑) ผลการประเมินทักษะด้าน ภาษาอังกฤษ</p> <p>๒) ผลการประเมินทักษะ เทคโนโลยีสารสนเทศ</p> <p>๓) ผลการประเมินคุณลักษณะ ของบัณฑิตที่พึงประสงค์</p>

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	<p>ประจำวันหรือเทคโนโลยีสารสนเทศเชิงวิชาชีพ</p> <p>๓) ส่งเสริม พัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์</p>	
<p>๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพนิสิต</p>	<p>๑) พัฒนากลไกและเทคนิคการหานิสิตเชิงรุก การเปิดหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรระยะสั้น เพื่อจูงใจให้ชุมชน องค์กรหรือหน่วยงาน สำหรับวัยทำงาน หรือนักเรียน</p> <p>๒) ออกแบบการพัฒนาศักยภาพ นิสิตและการเสริมสร้างทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ แก่นิสิตทุกชั้นปีให้ครบทุกด้าน</p> <p>๓) พัฒนาความรู้และทักษะทาง วิชาการและทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องโดยสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับองค์กรวิชาชีพ หรือผู้ใช้บัณฑิต</p>	<p>๑) กลไกและเทคนิคการหานิสิตเชิงรุก</p> <p>๒) หลักสูตรระยะสั้น/ ประกาศนียบัตร</p> <p>๓) โครงการพัฒนาศักยภาพนิสิต และการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑</p> <p>๔) โครงการพัฒนาทักษะทาง วิชาการและทางวิชาชีพ</p>
<p>๔.๔ การส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพอาจารย์</p>	<p>๑) จัดทำแผนพัฒนา ศักยภาพ อาจารย์ ด้านการจัดการเรียน การสอน การปฏิบัติงาน ผลงานวิชาการ และการเข้าสู่ ตำแหน่งทางวิชาการ</p> <p>๒) หาแหล่งทุนสนับสนุนทาง วิชาการให้อาจารย์ เช่น ทุนวิจัย ผลิตตำรา หนังสือ และ บทความตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารที่อยู่ในกลุ่ม TCI ๒ หรือ TCI ๑ หรือ Scopus</p> <p>๓) พัฒนาความร่วมมือของ อาจารย์ระหว่างส่วนงาน เช่น</p>	<p>๑) แผนพัฒนาวิชาการของ อาจารย์</p> <p>๒) แหล่งทุนสนับสนุนทางวิชาการ</p> <p>๓) ความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างส่วนงาน/มหาวิทยาลัย</p>

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	<p>ความร่วมมือจากวิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ หรือ มหาวิทยาลัยภายนอกเพื่อ ผลิตผลงานทางวิชาการหรือ งานสร้างสรรค์</p>	
<p>๔.๕ การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน และการ ประเมินผู้เรียน</p>	<p>๑) การพัฒนาหลักสูตรที่ตอบ สนองต่อความต้องการของ สังคมตามสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตร ระดับประกาศนียบัตร</p> <p>๒) พัฒนารูปแบบการเรียนการ สอนให้เหมาะสมกับ สถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้สอดคล้องกับ สถานการณ์และความต้องการ ของบริบทของสังคมที่ เปลี่ยนไป รวมทั้งการขยาย กลุ่มเป้าหมายและการรับผู้ ต้องการเข้าศึกษาให้มากขึ้น</p> <p>๓) ประเมินและติดตามผลการ เรียนรู้และผลการสอน เพื่อ นำมาพัฒนาและปรับปรุง รูปแบบการเรียนการสอนให้มี คุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ ของหลักสูตรและสมรรถนะที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร</p> <p>๔) จัดกระบวนการเรียนการ สอน สร้างกระบวนการมีส่วน ร่วมระหว่างหลักสูตรกับชุมชน เช่น โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชนเข้มแข็ง</p>	<p>๑) รูปแบบการจัดการเรียนการ สอนตามวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร ที่สอดคล้องกับ สถานการณ์ของโลกที่ เปลี่ยนไป เพื่อตอบสนอง ความต้องการของคณะสงฆ์ และบริบทของสังคมปัจจุบัน</p> <p>๒) โครงการ ๑ หลักสูตร ๑ ชุมชนเข้มแข็ง</p> <p>๓) รายวิชาที่เป็นอัตลักษณ์ ท้องถิ่น ๓ รายวิชา</p> <p>๔) ชุดความรู้ ๖ ด้าน คือ การ กำกับมาตรฐาน บัณฑิต นิสิต อาจารย์ หลักสูตร/การเรียน การสอน/การประเมินผู้เรียน และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้</p>

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
	๕) การจัดการเรียนการสอน บูรณาการให้สอดคล้องกับ อัตลักษณ์และวัฒนธรรม ของท้องถิ่น ๖) การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) ส่วนงานจัดการเรียน การสอนหลักสูตร	
๔.๖ การพัฒนาสิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้	๑) สำรวจความต้องการของนิสิต และอาจารย์ เกี่ยวกับสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อ ตอบสนองความต้องการตาม เป้าหมายของหลักสูตร ๒) พัฒนาและปรับปรุงสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง รองรับการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ ๒๑ ให้สอดคล้อง กับสถานการณ์ปัจจุบัน ๓) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุน รูปแบบการเรียนรู้แบบ ออนไลน์ และพัฒนาศักยภาพ การใช้ระบบสืบค้นข้อมูลแบบ ออนไลน์ให้นิสิต ๔) พัฒนาระบบสิ่งสนับสนุนการ เรียนรู้เพื่อรองรับหลักสูตร ระยะสั้น หลักสูตร ประกาศนียบัตร หรือหลักสูตร วิชาชีพ เพื่อให้มีฐานข้อมูล สนับสนุนการเรียนรู้สอดคล้องกับ หลักสูตรระยะสั้น	๑) ผลสำรวจความต้องการด้านสิ่ง สนับสนุนการเรียนรู้ให้กับ อาจารย์และนิสิต ๒) รายงานสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ ปัจจุบัน ๓) มีระบบการสอนออนไลน์ และ การสืบค้นข้อมูลที่มี ประสิทธิภาพ ๔) มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ รองรับการจัดการเรียนการ สอนของหลักสูตร /หลักสูตร ระยะสั้น/หลักสูตรประกาศ นียบัตร

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑. การจัดการศึกษาภาคปกติ

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาค การศึกษาหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ ทั้งนี้ ข้อกำหนดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก จ หน้า ๑๐๕)

๑.๒. การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

การศึกษาภาคฤดูร้อน กำหนดให้มีระยะเวลาและจำนวน หน่วยกิตเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก จ หน้า ๑๐๕)

๑.๓. การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

- ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑. วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยกำหนดวันและเวลาในการดำเนินการเรียนการสอน ตามประกาศของมหาวิทยาลัย ดังนี้

ภาคการศึกษาที่ ๑ เดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม

ภาคการศึกษาที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๓.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

- ๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า
- ๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓) หรือ ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๔ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

- ๒.๔.๑ ปัญหาการปรับตัวในการศึกษาระดับปริญญาตรี
- ๒.๔.๒ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตไทย (ภาษาบาลี ภาษาอังกฤษ)
- ๒.๔.๓ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านภาษาของนิสิตต่างประเทศ (ภาษาไทย)
- ๒.๔.๔ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ๒.๔.๕ ปัญหาการขาดทักษะทางด้านการวิเคราะห์ วิพากษ์และการใช้เหตุผล

๒.๕ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา / ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๔

- ๒.๕.๑ จัดการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษา
- ๒.๕.๒ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ๒.๕.๓ จัดกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๖ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

- ๒.๖.๑ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒		๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔	-	-	-	๒๕	๒๕
รวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะจบการศึกษา	-	-	-	๒๕	๒๕

๒.๗ งบประมาณตามแผน

๒.๗.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท) (วิทยาเขตพะเยา)

รายการรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	รวม
ค่าธรรมเนียมการศึกษา (๑๒,๐๐๐บาท/คน/ปี)	๓๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๔,๕๐๐,๐๐๐
รายได้อื่น ๆ	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล (๔,๓๐๐บาท/คน/ปี)	๑๐๗,๕๐๐	๒๑๕,๐๐๐	๓๒๒,๕๐๐	๔๓๐,๐๐๐	๕๓๗,๕๐๐	๑,๖๑๒,๕๐๐
รวมทั้งสิ้น	๔๑๗,๕๐๐	๘๒๕,๐๐๐	๑,๒๓๒,๕๐๐	๑,๖๔๐,๐๐๐	๒,๐๕๗,๕๐๐	๖,๑๖๒,๕๐๐

๒.๗.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท) (วิทยาเขตพะเยา)

หมวดเงิน	งบประมาณ					หมายเหตุ
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	รวม
ค่าตอบแทน	๕๙๐,๔๐๐	๖๐๔,๘๐๐	๖๑๙,๒๐๐	๖๓๓,๖๐๐	๖๔๘,๐๐๐	๓,๐๙๖,๐๐๐
ค่าใช้สอย	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐
ค่าวัสดุ	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐
ค่าครุภัณฑ์	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐
รวมค่าดำเนินการ	๖๐๕,๔๐๐	๖๑๙,๘๐๐	๖๓๔,๒๐๐	๖๔๘,๖๐๐	๖๖๓,๐๐๐	๓,๑๗๑,๐๐๐
ค่าที่ดิน	-	-	-	-	-	
ค่าสิ่งก่อสร้าง	-	-	-	-	-	
รวมงบลงทุน	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	๖๐๕,๔๐๐	๖๑๙,๘๐๐	๖๓๔,๒๐๐	๖๔๘,๖๐๐	๖๖๓,๐๐๐	๓,๑๗๑,๐๐๐

๒.๘ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน หรือ ออนไลน์

๒.๙. การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑. หลักสูตร

๓.๑.๑. จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๒. โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ

๑๘ หน่วยกิต

๑.๒ วิชาเลือก

๑๒ หน่วยกิต

๒) หมวดวิชาเฉพาะ

๑๐๕ หน่วยกิต

๒.๑ วิชาในกลุ่มพระพุทธศาสนา

๓๐ หน่วยกิต

๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา

๓๓ หน่วยกิต

๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา

๓๐ หน่วยกิต

๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา

๑๒ หน่วยกิต

๓) หมวดวิชาเลือกเสรี

๖ หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็นวิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องศึกษาให้ครบทุกรายวิชา และวิชาเลือกอีก ๑๒ หน่วยกิต รวมเป็น ๓๐ หน่วยกิต

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

(๑) วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

(๒) วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น ๓ (๓-๐-๖)

๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย ๓ (๓-๐-๖)

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมมาภิบาล	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)

๒. หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

นิตินระดับปริญญาตรีต้องศึกษาวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๓-๐-๖)
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๓-๐-๖)

๓. หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน ๑๐๕ หน่วยกิต

๓.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๑	หลักพุทธธรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๒	พุทธปรัชญาเถรวาท	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๓	ธรรมบทศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๔	วิสุทธิมรรคศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๕	ชาดกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๖	พระพุทธศาสนamahayana	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๐๗	พุทธศิลปกรรม	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๐๘	ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๐๙	มังคลัตถปิณีศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๐	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๑๑	สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)

๓.๒ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

๑๐๑ ๒๑๒	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๑๓	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๑๔	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๒๑๕	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๖	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๑๗	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๐	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๑	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๒	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๓	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)

๓.๓ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๓๔	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๕	พุทธธรรมกับสังคมไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๖	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๗	พระสูตรมหายาน	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๘	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๓๙	พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๔๐	พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๔๑	พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๒	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๓	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๔	พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๕	มิลินทปัญหาศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๖	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาในประเทศไทย	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๗	เนตติปกรณ์ศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนาในล้านนา	๓ (๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๖๐	พระพุทธศาสนาและความเชื่อในล้านนา	๓ (๑-๒-๖)
๑๐๑ ๔๖๑	อักษรและเอกสารโบราณล้านนา	๓ (๑-๒-๖)

๔. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือก
ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อย
กว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔ แสดงแผนการศึกษา สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ชั้นปีที่ ๑		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๑๔๐ กรรณฐาน ๑	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๐๑ หลักพุทธธรรม	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๐๗ พุทธศิลปกรรม	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๑		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
	๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
	๑๐๑ ๓๐๒ พุทธปรัชญาเถรวาท	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๐๓ ธรรมบพศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
	๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล *	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
	๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๒๔๑ กรรณฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)
วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา		
๑๐๑ ๒๑๕ ศีลศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)	
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (บังคับ)	
	๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (เลือก)	
	๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
	๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา *	๓ (๓-๐-๖)
วิชาเลือกเสรี		
๑๐๑ ๓๓๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย	๓ (๓-๐-๖)	
	รวม	๑๘

หมายเหตุ : * รายวิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๓		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๐๐๐ ๓๔๒ กรรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๔๐๘ ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๐๕ ชาดกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๒๑๒ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๒๑๓ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๔๖๐ พระพุทธศาสนาและความเชื่อในล้านนา	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๓		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๒	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๓๐๔ วิสุทธีมรรคศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๐๖ พระพุทธศาสนา มหายาน	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๒๑๔ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๑๗ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๓๓๙ พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี	๓ (๑-๒-๖)
	วิชาเลือกเสรี ๑๐๑ ๓๔๐ พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	จำนวนหน่วยกิต
๑	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๐๐๐ ๔๔๓ กรรณฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๔๐๙ มังคลัตถที่ปณีศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๓๔๐ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๓๐ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๔๔๔ พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๖๑ อักษรและเอกสารโบราณล้านนา	๓ (๑-๒-๖)
	รวม	๑๘

ชั้นปีที่ ๔		
ภาคการศึกษา	รหัสวิชา/ชื่อรายวิชา	หน่วยกิต
๒	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๔๑๐ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๑๑ สัมมนาพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)
	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๑๐๑ ๓๓๑ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๓๓๒ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	๓ (๓-๐-๖)
	๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับการสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๑๕

รวมทั้งสิ้น ๑๔๑ หน่วยกิต

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ปรากฏตามเอกสารในภาคผนวก ก

๓.๑.๖ ความหมายของเลขรหัสรายวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมายดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชา

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓.๒. อาจารย์ผู้สอน

๓.๒.๑ อาจารย์สอนประจำหลักสูตร

เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา)

- ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ข้อกำหนดในการทำโครงการ ต้องเป็นหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนางานด้านพระพุทธศาสนา

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

การจัดทำโครงการและวิจัย สามารถบูรณาการรายวิชาที่เปิดสอนในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการ และโครงการสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนา สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในรายวิชาที่เรียน มีการใช้ทักษะทางด้านปัญญา ในการสังเคราะห์และบูรณาการความรู้สร้างสรรค์ บรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ทั้ง ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ๒) ด้านความรู้ ๓) ด้านทักษะทางปัญญา ๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๑ ของชั้นปีที่ ๔

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

มีรายวิชาเพื่อเตรียมการบูรณาการวิจัย บริการวิชาการและสังคม ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

- ๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐานโดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา
- ๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม
- ๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม
- ๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน
- ๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา
- ๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน
- ๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชาผ่านคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการบริหารคณะ

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต	
คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านความรู้ มีทักษะการสื่อสาร	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้นิสิตมีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมขององค์กร รวมทั้งพัฒนาตนเองและพัฒนาการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ด้านศีลธรรม มีจิตอาสา จิตสำนึกสาธารณะรับใช้สังคม	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้นิสิตมีจิตสาธารณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม องค์กรและสิ่งแวดล้อม
ด้านปัญญา มีความรอบรู้ในวิชาการทางพระพุทธศาสนา สามารถนำเอาองค์ความรู้ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	มีเทคนิคกระบวนการสอน เพื่อให้นิสิตมีทักษะการใช้ชีวิต พัฒนาจิตใจและสังคม สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

๒. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
<p>๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา</p> <p>(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม</p> <p>(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น</p> <p>กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>(๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวมในการเรียนการสอน</p> <p>(๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน</p> <p>(๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา</p> <p>(๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน</p> <p>กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม</p> <p>(๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>(๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม</p>

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

(๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา

(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา

(๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ

(๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ

(๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา

(๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

(๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ

(๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) มอบหมายงานกลุ่ม

(๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

(๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอน การทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

(๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

(๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ทดสอบย่อย

(๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ได้บ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรมจริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม		●	●	●		●		●	●		●			●	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป			●	●		●	●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล			●	●	●			●	●	●				●	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			●	●		●			●		●			●	●
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น			●	●	●			●			●				●
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย			●	●		●	●	●					●		●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง			●	●		●		●				●			
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		●		●		●		●	●			●			●
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน		●	●	●		●		●	●		●	●		●	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น				●			●							●	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้			●	●		●	●		●			●	●	●	●
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่				●		●	●		●			●	●		●
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น				●	●		●	●		●					
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		●		●		●	●		●			●			
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน			●	●	●		●		●			●			●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง				●				●						●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรมจริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	●		●	●		●	●		●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม			●	●	●		●	●			●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา		●	●	●		●		●	●	●	●	●			
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ		●	●	●		●		●	●	●	●	●		●	
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล		●	●	●		●	●		●	●	●	●			
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ			●	●	●		●		●			●		●	●
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม			●	●		●	●	●				●			
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป			●	●			●			●		●			

๓. มาตรฐานผลการเรียนรู้ของวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ
- (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ
- (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

(Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ค้ำค้ำศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

(Curriculum Mapping)

(วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรมจริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลข ฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	●			●	●		●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา		●		●		●		●	●		●		●	●	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	●			●			●				●			●	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	●		●			●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา		●		●		●			●	●				●	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ		●	●		●			●	●			●			●
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	●		●			●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	●					●			●		●	●		●	●

๔. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่า ศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงาน และความรับผิดชอบต่อใบงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ การใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามความก้าวหน้าแนวคิดใหม่ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
- (๔) มีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยและใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาวิทยาการใหม่ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนา
- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการปฏิบัติของผู้เรียนด้านต่าง ๆ คือ

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- (๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- (๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการ และนำเสนอ
- (๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาค และปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในบทบาทของผู้นำ หรือในบทบาทของผู้ร่วมทีมทำงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) สามารถเป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

- (๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิก

ที่ดีของกลุ่ม

(๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการ อารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

(๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอนและการ ทำงานร่วมกับเพื่อน

(๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

(๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพ และเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและ กลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้ รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม

(๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับ ผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสาร ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือ คณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่าง ๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๕. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา

(Curriculum Mapping) แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ตระหนักในคุณค่าและคุณธรรม จริยธรรม เสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต
- (๒) มีวินัย ตรงต่อเวลา และความรับผิดชอบต่อตนเอง วิชาชีพและสังคม
- (๓) มีภาวะผู้นำและผู้ตาม สามารถทำงานเป็นทีมและสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งได้
- (๔) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นรวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- (๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและทฤษฎีที่สำคัญในเนื้อหาสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยใช้แนวคิดทางด้านพระพุทธศาสนารวมทั้งประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาในสังคม
- (๓) สามารถติดตามแนวคิดใหม่ๆ ทางด้านพระพุทธศาสนาพร้อมทั้งเข้าใจวิธีการนำไปประยุกต์ใช้
- (๔) มีความเข้าใจในกระบวนการวิจัย ใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาวิทยาการใหม่ ด้านพระพุทธศาสนา
- (๕) สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนากับความรู้ในศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) คิดอย่างมีวิจารณญาณและอย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสืบค้น ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์
- (๓) สามารถรวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาและความต้องการ
- (๔) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ ทั้งในบทบาทของผู้นำหรือผู้ร่วมทีมงาน
- (๒) มีความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและรับผิดชอบงานในกลุ่ม
- (๓) เป็นผู้ริเริ่มแสดงประเด็นในการแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างพอเหมาะทั้งของตนเองและของกลุ่ม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สามารถใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ
- (๒) สามารถแปลงข้อมูลเป็นข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารทั้งกับบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย
- (๓) สามารถสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การฟัง และการเขียน พร้อมทั้งเลือกใช้รูปแบบของสื่อการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- (๔) สามารถใช้สารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสารอย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา
(Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ความรับผิดชอบหลัก

ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	
วิชาแกน ๓๓ หน่วยกิต																							
๑๐๑ ๓๐๑	หลักพุทธธรรม	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๓๐๒	พุทธปรัชญาเถรวาท	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๓๐๓	ธรรมบทศึกษา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๐๔	วิสุทธิมรรคศึกษา	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๐๕	ชาดกศึกษา	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๐๖	พระพุทธศาสนามหายาน	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๐๗	ศิลปกรรมในพระพุทธศาสนา	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๐๘	ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๐๙	มังคลัตถปิณีศึกษา	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๐	ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๑๑	สัมมนาพระพุทธศาสนา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
วิชาพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ ๓๐ หน่วยกิต																							
๑๐๑ ๒๑๒	พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๒๑๓	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ศาสตร์	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๒๑๔	นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๒๑๕	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๑๖	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๓๑๗	จิตวิทยาในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๑๐๑ ๔๓๐	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒. ความรู้					๓. ทักษะทางปัญญา				๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ			
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔
๑๐๑ ๔๓๑	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	●	○	○	●
๑๐๑ ๔๓๒	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●
๑๐๑ ๔๓๓	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	●	●	○	○	●	○	○	●
วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต																						
๑๐๑ ๓๓๔	เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๓๕	พุทธธรรมกับสังคมไทย	○	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●
๑๐๑ ๓๓๖	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๓๗	พระสูตรมหายาน	●	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๓๘	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	●	●
๑๐๑ ๓๓๙	พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๔๐	พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๓๔๑	พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ	●	○	○	●	●	○	●	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●
๑๐๑ ๔๔๒	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๔๓	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	●	○	○	●
๑๐๑ ๔๔๔	พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๔๕	มิลินทปัญหาศึกษา	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○
๑๐๑ ๔๔๖	ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา	●	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๔๗	เนติติปกรณศึกษา	●	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๐๕	พระพุทธศาสนาในล้านนา	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๖๐	พระพุทธศาสนาและความเชื่อในล้านนา	●	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	●
๑๐๑ ๔๖๑	อักษรและเอกสารโบราณล้านนา	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	○	●	○	●

๕. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

๕.๑ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๑

- ๑) นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการ และเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา รวมถึงทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์
- ๒) นิสิตมีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคมและพระพุทธศาสนา
- ๓) นิสิตมีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- ๔) นิสิตมีความรู้ ความเข้าใจในข้อมูล ตัวเลข ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๒ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๒

- ๑) นิสิตมีความรู้เข้าใจในคัมภีร์ วรรณกรรม พิธีกรรม หลักการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา และคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัลที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑
- ๒) นิสิตมีความเคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๓) นิสิตสามารถใช้ความรู้อธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- ๔) นิสิตมีความสามารถค้นหาข้อมูล มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๓

- ๑) นิสิตสามารถใช้หลักพุทธธรรมและหลักการปฏิบัติทางพระพุทธศาสนาได้อย่างเข้าใจถูกต้อง
- ๒) นิสิตสามารถศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ วิพากษ์และสรุปประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา
- ๓) นิสิตสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่
- ๔) นิสิตสามารถแก้ไขสถานการณ์ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม พร้อมทั้งแสดงจุดยืนอย่างเหมาะสม

๕.๔ ผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อจบการศึกษาปีที่ ๔

- ๑) นิสิตสามารถบูรณาการหลักพระพุทธศาสนาในการศึกษาค้นคว้าและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคปัจจุบัน มีทักษะการทำโครงการ งานวิจัย เพื่อรับใช้สังคมไทย สังคมโลกและสนองงานคณะสงฆ์
- ๒) นิสิตสามารถบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนาในการแก้ไขปัญหาสังคมได้อย่างเหมาะสม
- ๓) นิสิตสามารถบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุขในระดับชาติและนานาชาติ
- ๔) นิสิตสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคนในสถานการณ์ที่หลากหลาย และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม

๕.๕ ผลลัพธ์การปฏิบัติศาสนกิจของบัณฑิตปีที่ ๕

- ๑) บัณฑิตนำหลักพระพุทธศาสนาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเพื่อรับใช้สังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างเหมาะสม
- ๒) บัณฑิตนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาใช้ในการแก้ไขปัญหา พัฒนาคุณธรรม และปัญญาของสังคมได้อย่างเหมาะสม
- ๓) บัณฑิตนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและนำสังคมสู่สันติสุขในระดับชาติและนานาชาติได้อย่างเหมาะสม
- ๔) บัณฑิตนำข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพและการสื่อสารระหว่างบุคคลและกลุ่มคนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาสนองงานคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. ภาวะเทียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี ๒๕๖๑ (ภาคผนวก จ หน้า ๑๐๘)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

๒.๑.๑ ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

๒.๑.๒ การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน มีการประเมินข้อสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๑.๓ การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒. การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิตยสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต มีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในประเด็นต่อไปนี้

๒.๒.๑ ภาวะการมีงานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในด้านระยะเวลาในการมีงานทำ ความเห็นต่อความรู้ ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบอาชีพ

๒.๒.๒ การสัมภาษณ์หรือการส่งแบบประเมินผู้ประกอบการและสถานศึกษา เพื่อประเมินความพึงพอใจของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

๒.๒.๓ การประเมินจากศิษย์เก่า ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

๒.๒.๔ ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มาประเมินหลักสูตร หรือเป็นอาจารย์พิเศษ ต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียนและคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกักระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

๒.๒.๕ ผลงานจำนวนโครงการที่นิตยได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการจดสิทธิบัตร จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

๓.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๓.๑.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

๓.๑.๓ ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะด้านภาษาอังกฤษและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๑.๔ ไม่มีพันธะด้านหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๖

การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีระบบและกลไกการรับอาจารย์ใหม่

มีกลไกการรับอาจารย์ใหม่ ตามระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย มีคณะกรรมการคัดเลือก มีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือก แล้วประกาศรับการคัดเลือกเป็นอาจารย์ตามระบบของมหาวิทยาลัย มีการตรวจสอบคุณสมบัติ การทดสอบความรู้และการสัมภาษณ์ และประกาศรายชื่อผู้ที่ผ่านการคัดเลือกแล้ว นำเสนอแต่งตั้งให้เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร

๑.๒ การเตรียมความพร้อมสำหรับอาจารย์ใหม่

มีปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เพื่อให้เข้าใจระบบ ระเบียบ และขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ ภาระหน้าที่ของอาจารย์ รวมทั้งแนวทางปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และแนวทางการดำเนินงานของหลักสูตร

๑.๓ การกำหนดภาระงานอาจารย์ใหม่

ประชุมเพื่อมอบหมายภาระงานให้กับอาจารย์ใหม่ โดยเน้นสร้างกระบวนการเรียนรู้การทำงาน ของอาจารย์ กำหนดภาระงานสอนให้สอดคล้องกับความรู้ความสามารถ และมีคณาจารย์ในหลักสูตรคอยให้คำแนะนำการจัดทำแผนการสอน การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน การประเมินผล และการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

๑.๔ การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ใหม่

มีแผนพัฒนาอาจารย์เป็นรายบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของหลักสูตร ส่งเสริมการศึกษาต่อ การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการจัดการเรียนการสอน การผลิตผลงานทางวิชาการ งานวิจัย และงานสร้างสรรค์

๒.๕ การประเมินอาจารย์ใหม่

มีการกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาอาจารย์ และมีการประเมินศักยภาพ โดยผู้บริหาร และนิสิต เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ใหม่

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑. การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

๒.๑.๑ พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยการจัดอบรมเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของอาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจตามโครงสร้างเนื้อหาในหลักสูตร และพัฒนาองค์ความรู้ตามสาระรายวิชา

๒.๑.๒ พัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน โดยการส่งเสริมทักษะและประสบการณ์จัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตร และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งมีการส่งอาจารย์เข้าร่วมอบรม สัมมนา และเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน

๒.๑.๓ พัฒนาทักษะการผลิตและใช้สื่อการสอน โดยมีการอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์ให้สามารถผลิตสื่อการสอนและสามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๔ ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาทักษะการวัดและการประเมินผลอย่างมีคุณภาพ

๒.๒. การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๒.๒.๑ การพัฒนาวิชาการ

๒.๒.๑.๑ พัฒนาความรู้และความเข้าใจ ให้มีความเชี่ยวชาญทางพระพุทธศาสนา

๒.๒.๑.๒ พัฒนาทักษะการบูรณาการวิชาการความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม

๒.๒.๑.๓ พัฒนาองค์ความรู้ เพื่อใช้ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และสนองงานคณะสงฆ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒.๑.๔ ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตผลงานทางวิชาการ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอน หนังสือ ตำรา งานวิจัย บทความวิจัย และบทความวิชาการ

๒.๒.๒ การพัฒนาวิชาชีพด้านอื่น ๆ

ส่งเสริมสหวิทยาการ โดยบูรณาการความรู้ด้านพระพุทธศาสนากับศาสตร์อื่น ๆ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ในการกำกับดูแลและบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ผ่านการประชุมพิจารณา ควบคุม ดำเนินการ ทั้งการกำกับรายวิชา การวางระบบผู้สอน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา การประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและติดตามผลการดำเนินงาน หลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้กระบวนการ PDCA

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรมีการติดตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการเรียนรู้

๒.๒ หลักสูตรมีการกำกับติดตามภาวะการปฏิบัติงานทำของบัณฑิต เพื่อนำข้อมูลมาใช้พัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

๒.๓ หลักสูตรมีการสำรวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมาพิจารณาจัดทำโครงการและกิจกรรมในการพัฒนานิสิต พัฒนาคณาจารย์ รวมทั้งการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร

๒.๔ หลักสูตรมีทำเนียบศิษย์เก่า และนำศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานและอาชีพมามีส่วนร่วมในการพัฒนาปรับปรุงและสร้างแรงบันดาลใจให้กับบัณฑิตรุ่นน้อง

๓. นิสิต

๓.๑ หลักสูตรมีระบบกลไกการรับนิสิต มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่หลากหลาย

๓.๒ หลักสูตรมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้คำปรึกษาแก่นิสิตตลอดหลักสูตร ด้านการศึกษา ตามหลักสูตร และการจัดการปัญหาต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตร และอาจารย์ที่ปรึกษาต้องกำหนดเวลาที่ให้นิสิตเข้าพบหรือวิธีการ ติดต่อในรูปแบบต่าง ๆ และแจ้งให้นิสิตทราบ

๓.๓ หลักสูตรมีการจัดโครงการเพื่อพัฒนาศักยภาพนิสิตในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โครงการบริการวิชาการ และโครงการเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิต เป็นต้น

๓.๔ หลักสูตรมีการติดตามข้อมูลที่แสดงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนิสิต ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของนิสิต อัตราการสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจต่อหลักสูตร

๓.๕ หลักสูตรมีการจัดการข้อร้องเรียน ให้นิสิตสามารถแจ้งข้อร้องเรียนได้ตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

๔. อาจารย์

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์โดยจะต้องสอบผ่าน ภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด ทั้งนี้ การรับอาจารย์ใหม่ ต้องมีความเหมาะสมกับจำนวน นิสิต

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการบริหาร โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดย มอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ ทำให้อัตราการคงอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีคะแนน ความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้ โดยบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนจะต้องประชุมร่วมกันใน การวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมาย ของหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรส่งเสริม สนับสนุนให้อาจารย์ทุกรูป/คน ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งเสริมให้ อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงาน ทางวิชาการให้ได้ ดังนี้

(๑) ผลงานวิจัย จำนวน ๑ เรื่อง ในรอบ ๕ ปี

(๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

(๓) เอกสารประกอบการสอน /หนังสือ/ตำรา/งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่ง จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

ทั้งนี้ หลักสูตรจะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการดังกล่าว ข้างต้น ในขณะที่เดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการประเมินความพึงพอใจ จากนิสิตมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการออกแบบหลักสูตร ควบคุม กำกับกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา การประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนและมีผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ดังนี้

๕.๑ สารของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอน ให้การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในสาระรายวิชา โดยการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

๕.๒.๑ ก่อนเปิดภาคการศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ประชุมพิจารณากำหนดอาจารย์ผู้สอน ให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญในเนื้อหา ประสบการณ์การทำงาน และผลงานทางวิชาการของผู้สอน โดยมีการกำกับติดตามให้อาจารย์ทุกท่านจัดทำ มคอ.๓ และ มคอ.๕ ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร (มคอ.๗) อย่างครบถ้วน

๕.๒.๒ ก่อนเปิดภาคการศึกษา อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ได้กำหนดคุณสมบัติของอาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท มีความรู้ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน มีประสบการณ์ในการสอน สามารถจัดทำ มคอ.๓ และ มคอ.๕ ได้ โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีการติดตามและกำกับกับการเรียนการสอนของอาจารย์พิเศษ และให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดภาคการศึกษา

๕.๒.๓ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ประชุมประเมินกระบวนการกำหนดผู้สอน และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ หลักสูตรได้ดำเนินการ ดังนี้

๕.๓.๑ หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย

๕.๓.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนจัดทำและนำเสนอ มคอ.๕ เพื่อประเมินผลการเรียนการสอน และทางหลักสูตรได้ร่วมกันจัดทำ มคอ.๗ เพื่อประเมินหลักสูตรตลอดปีการศึกษา

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรมีความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีหลายประการ ได้แก่ ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ที่พักของนิสิต ฯลฯ และความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวก หรือทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด หนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ วารสาร ฐานข้อมูลเพื่อการสืบค้น แหล่งเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ สิ่งสนับสนุนเหล่านี้ต้องมีปริมาณเพียงพอ และมีคุณภาพพร้อมใช้งานทันสมัย โดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาจากผลการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕ คะแนน (จากระดับ ๕)

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

ตัวบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑ ๒๕๖๕	ปีที่ ๒ ๒๕๖๖	ปีที่ ๓ ๒๕๖๗	ปีที่ ๔ ๒๕๖๘
๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	√	√	√	√
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	√	√	√	√
๓. มีรายละเอียดของรายวิชาและรายละเอียดของประสบการณ์ ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	√	√	√	√
๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาและรายงานผลการดำเนินการของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ. ๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วันหลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	√	√	√	√
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	√	√	√	√
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนด ใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	√	√	√	√

๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือการประเมินผลการเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินการที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		√	√	√
๘. คณาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคนได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้าน การจัดการเรียนการสอน	√	√	√	√
๙. คณาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง	√	√	√	√
๑๐. บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	√	√	√	√
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพ หลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕	-	-	-	√
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อย กว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕	-	-	-	-
๑๓. บัณฑิตปริญญาตรีมีคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ สอดผ่านภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕	-	-	-	√

หมวดที่ ๘

การประเมิน และปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

๑.๑.๑ ประเมินกลยุทธ์การสอนที่ได้วางแผนไว้สำหรับการพัฒนาการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ โดยการศึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและวิธีสอน

๑.๑.๒ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนของนิสิตทั้งในและนอกชั้นเรียน

๑.๑.๓ ประเมินจากผลงานของนิสิต ที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชา

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๑ การวิเคราะห์ผลการประเมินการจัดการเรียนรู้รายวิชา โดยนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนเพื่อปรับกลยุทธ์การสอน

๑.๒.๒ รายงานผลการประเมินทักษะอาจารย์ให้แก่อาจารย์ผู้สอนและผู้รับผิดชอบหลักสูตรเพื่อใช้ในการปรับปรุงกลยุทธ์การสอนของอาจารย์ต่อไป

๑.๒.๓ หลักสูตรรวบรวมผลการประเมินที่เป็นความต้องการในการปรับปรุงทักษะการสอนเพื่อนำมาวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องและ/หรือปรับปรุงกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมกับรายวิชา

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๒.๑ การประเมินมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๒.๒ การประเมินหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินการจัดการเรียน การสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๓ ดำเนินการสำรวจข้อมูลเพื่อประกอบการประเมินหลักสูตรจากนิสิตชั้นปีสุดท้ายและบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา รวมทั้งผู้ใช้บัณฑิต และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามตัวบ่งชี้ (Key Performance Indicators) โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน และมีผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

๔.๑ รวบรวมข้อเสนอแนะข้อมูล จากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ

๔.๒ จัดประชุมวางแผนปรับปรุงหลักสูตร และกลยุทธ์การสอน โดยใช้ผลการประเมินเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนา

๔.๓ จัดทำรายงานการประเมินหลักสูตร เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการในระดับต่าง ๆ และผู้เกี่ยวข้อง

ภาคผนวก ก

คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๓(๓-๐-๖)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป (General Law) ๓(๓-๐-๖)

ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก ปินัยกรรม สัญญาประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย

๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล ๓(๓-๐-๖)

(Computer and Digital Technology)

ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้ อินเทอร์เน็ต สื่อ การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้

๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications) ๓(๓-๐-๖)

ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ

- ๐๐๐ ๒๐๕ **ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy)** ๓(๓-๐-๖)
 ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา
 สาขาปรัชญา สารสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญา
 ตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา
- ๐๐๐ ๒๐๖ **คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย** ๓(๓-๐-๖)
(Mathematics and Statistics for Research)
 ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เขต การให้เหตุผล
 ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์
 ฟังก์ชัน เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง
 ความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ
 การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการ
 วิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัย
 และการเขียนรายงานผลการวิจัย
- ๑.๒ **วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต**
- ๐๐๐ ๑๐๗ **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง** ๓(๓-๐-๖)
(Introduction to Politics and Government)
 ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการ
 การเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและ
 การปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง
 และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง
- ๐๐๐ ๑๐๘ **เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น** ๓(๓-๐-๖)
(Introduction to Economics)
 ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุป
 สงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต
 ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ
 ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรัชญาการ
 เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของ
 ระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ
 โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และ
 ศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

- ๐๐๐ ๑๐๙ **จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน** ๓(๓-๐-๖)
(Psychology for Self-Development)
 ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม
- ๐๐๐ ๑๑๐ **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น** ๓(๓-๐-๖)
(Introduction to Linguistics)
 ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์
- ๐๐๐ ๑๑๑ **ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้** ๓(๓-๐-๖)
(Language Skills for Learning)
 ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิวิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม
- ๐๐๐ ๑๑๒ **วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่** ๓(๓-๐-๖)
(Modern Science and Technology)
 ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี
- ๐๐๐ ๑๑๓ **ตรรกศาสตร์เบื้องต้น** ๓(๓-๐-๖)
(Introduction to Logic)
 ศึกษา นิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติ ประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผลปรตธานุमानและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท

วิชาภาษาที่ของนาการชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง
ตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิง
ตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๑๑๔ **มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม** ๓(๓-๐-๖)

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการ
สิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับ
สิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และ
บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน
ประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๕ **เหตุการณ์โลกปัจจุบัน** ๓(๓-๐-๖)

(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม
และการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศ
ไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาท
ของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๑๖ **ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น** ๓(๓-๐-๖)

(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง
การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบ
ของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยม
สรรพนาม ปฤจฉา สรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบ
ของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การแจก
รูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤต ที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้
ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๗ **ภาษาสันสกฤตขั้นสูง** ๓(๓-๐-๖)

(Advanced Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง
การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบ
ของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยม
สรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของ
กริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การแจกรูป
กริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงหมายรุกรธรรมและนามธรรม	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยชั้นสูง (Advanced Thai) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนชั้นสูง (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง (Advanced Japanese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูล จากสถานการณ์ปัจจุบัน	๓(๓-๐-๖)

- ๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น
(Basic Hindi) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีขั้นสูง
(Advanced Hindi) ๓(๓-๐-๖)
ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน
- ๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย
(Thai Culture) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย
- ๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม
(Man and Civilization) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- ๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา
(Peace Education) ๓(๓-๐-๖)
ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพ และปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขั้นตอนธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข

๐๐๐ ๒๒๙ **ภาวะผู้นำ** ๓(๓-๐-๖)
(Leadership)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณาโดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๓๐ **หลักธรรมาภิบาล** ๓(๓-๐-๖)
(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

๐๐๐ ๒๓๑ **การรู้เท่าทันสื่อ** ๓(๓-๐-๖)
(Media Literacy)

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคมการตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม

๐๐๐ ๒๓๒ **ความรับผิดชอบต่อสังคม** ๓(๓-๐-๖)
(Social Responsibility)

ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG: จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต

(General Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมาย ของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนา ปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือ ระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา

๓(๓-๐-๖)

(Buddhist Literature)

ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น ภูมิติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีตยวงศ์ มงคลวิเสสกถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา

๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา

๓(๓-๐-๖)

(Tipitaka Studies)

ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา อนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิภังคสูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะ และลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลี อักษรต่าง ๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี (Pali) ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และ หลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา (History of Buddhism) ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่ พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่าง ๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนา ในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางใน อนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตาม พุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัย พุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของ เทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาล และพิธีกรรมนั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้ รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรม ภาคภาษาอังกฤษ	๓(๓-๐-๖)
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑ (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการ ปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏ ฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	๓(๒-๒-๕)

๐๐๐ ๒๔๑   **กรรมฐาน ๒** ๓(๒-๒-๕)

(Buddhist Meditation II)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายนุปัสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร
วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ
หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๔๒   **กรรมฐาน ๓** ๓(๒-๒-๕)

(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕
หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิติ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๔๓   **กรรมฐาน ๔** ๓(๒-๒-๕)

(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสนาสติปัฏฐานและธัมมานุปัสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้
ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนดส่งและสอบอารมณ์

๓) หมวดวิชาเฉพาะ   ๑๐๕   หน่วยกิต

วิชาแกนพระพุทธศาสนา   ๓๓   หน่วยกิต

๑๐๑ ๓๐๑   **หลักพุทธธรรม** ๓(๓-๐-๖)

(Principles of Buddhism)

ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้นชั้น ๕
ปฏิจจนุปบาท อริยสัจ กรรม โภธิปักขิยธรรม นิพพาน โดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ

๑๐๑ ๓๐๒	พุทธปรัชญาเถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy) ศึกษาแนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาท ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๓	ธรรมบทศึกษา (Dhammapada Studies) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้าง หลักธรรมสำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรมอินเดีย คุณค่าของธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิต และภูมิปัญญาไทย	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๔	วิสุทธิมรรคศึกษา (Visuddhimagga Studies) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของวิสุทธิมรรค อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๕	ชาดกศึกษา (Jataka Studies and Social Landscape) ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏในชาดก อิทธิพลของชาดกที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยที่หลากหลาย	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๐๖	พระพุทธศาสนามหายาน (Mahayana Buddhism) ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน	๓(๓-๐-๖)

- ๑๐๑ ๔๐๗ พุทธศิลป์กรรม ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism Art)
- ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของพุทธศิลป์กรรม ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาในยุคสมัยต่าง ๆ อิทธิพลคุณค่าพุทธศิลป์กรรมต่อวิถีชีวิต ชุมชน สังคม และแนวทางการอนุรักษ์ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนา
- ๑๐๑ ๔๐๘ ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(English for Buddhism)
- ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในพระพุทธศาสนา เน้นการอ่านเอกสารทางพระพุทธศาสนาโดยเลือกหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น พระพุทธเจ้าสอนอะไร(What the Buddha Taught) เป็นต้น
- ๑๐๑ ๔๐๙ มงคลัตถทีปนีศึกษา ๓(๓-๐-๖)
(Mangalattadhipani Study)
- ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของมงคลัตถทีปนี อิทธิพลของมงคลัตถทีปนีที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา แนวคิด และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑
- ๑๐๑ ๔๑๐ ศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Independent Study on Buddhism)
- ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนาโดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๑๐๑ ๔๑๑ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖)
(Seminar on Buddhism)
- ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอผลงานการค้นคว้า และรายงานประกอบการสัมมนา

วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๑๐๑ ๒๑๒ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์
(Buddhism and Science)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา

๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๒๑๓ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์
(Buddhism and Social Works)

ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์

๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๒๑๔ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก
(Communication in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารในพระไตรปิฎก

๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๒๑๕ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก
Education in Tipitaka)

ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมแลจริยธรรมของครู

๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๓๑๖ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา
(Buddhism and Ecology)

ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก ที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ วิกฤตการณ์ในระบบนิเวศ นโยบายของรัฐและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการอนุรักษ์ระบบนิเวศ ด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา

๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๓๑๗	<p>จิตวิทยาในพระไตรปิฎก (Psychology in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมถะและวิปัสสนา</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๐	<p>รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก (Political Science in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และ ความขัดแย้งทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิ เสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์ แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครองในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติ รัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนา กับ หลักรัฐศาสตร์</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๑	<p>พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน (Buddhism and Human Rights)</p> <p>ศึกษาแนวคิดพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของพลเมือง หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศชาติและสังคมโลก หลัก ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติของ ไทย และประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างทักษะ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๒	<p>พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน (Buddhism and Sustainable Development)</p> <p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักสากล (SDGs) หลักการพัฒนาที่ยั่งยืนเชิงพุทธ เพื่อพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๓๓	<p>พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข (Buddhism and Healthy Care)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณสุข ตามหลักการแพทย์แผนปัจจุบัน โรคและสมุฏฐานของโรค หลักการบริโภคปัจจัย ๔ เกสัชใน คัมภีร์พระพุทธศาสนา วิธีรักษาโรค การส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม จริยธรรมในการรักษาพยาบาล โดยบูรณาการกับการแพทย์แผน ไทยและแผนปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา</p>	๓(๓-๐-๖)

๑๐๑ ๓๓๔ **เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน** ๓(๓-๐-๖)
(Comparision between Theravada and Mahayana)

ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของพระพุทธเจ้า
 สถานะ และบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอนเรื่องธรรมกาย ทศบารมี
 ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง

๑๐๑ ๓๓๕ **พุทธธรรมกับสังคมไทย** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhadhamma and Thai Society)

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ หลักพุทธธรรมที่มี
 ต่อสังคมไทย การประยุกต์ใช้และบูรณาการหลักพุทธธรรมกับวิทยาการ
 ร่วมสมัย พัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

๑๐๑ ๓๓๖ **อักษรจารึกในพระไตรปิฎก** ๓(๓-๐-๖)
(Tipitaka Scripts)

ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี
 ลึงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถ
 อ่านออก เขียนได้

๑๐๑ ๓๓๗ **พระสูตรมหายาน** ๓(๓-๐-๖)
(Mahayana Sutras)

ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระ
 สูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทยสูตร ทศภูมิสูตร สัทธรรม
 ปุณฑริกสูตร สุขาวิ วยุหสูตร วิมลเกียรตินิเทศสูตร และลึงกาวตารสูตร

๑๐๑ ๓๓๘ **พระพุทธศาสนากับสันติภาพ** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism and Peace)

ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ
 หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งแนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและ
 วิธีการ สังฆสามัคคี และใช้แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมา
 เปรียบเคียง

๑๐๑ ๓๓๙ **พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism and Women)

ศึกษาแนวคิดสตรีนิยม สถานภาพ บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของ
 สตรีในทัศนะของพระพุทธศาสนา ศักยภาพในการบรรลุดุธรรม การ
 อุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน

๑๐๑ ๓๔๐	<p>พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา (Buddhism and sociology)</p> <p>ศึกษาขอบข่าย เนื้อหาสำคัญของสังคมวิทยา แนวคิดพระพุทธศาสนาด้านสังคม พฤติกรรม บทบาทหน้าที่ขององค์กรหลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวกับสังคม การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคม วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และในสังคมโลก</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๓๔๑	<p>พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ (Buddhism and Information Technology for Communication)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้า จริยธรรม กฎหมายกับการสื่อสารการประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๒	<p>ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา (Life and Works of Buddhist Scholars)</p> <p>ศึกษาชีวประวัติ ผลงานด้านการรจนาและการแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท และมหายาน</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๓	<p>พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ (Buddhism and Modern Economy)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบเขต หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคและมหภาค วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ วิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจยุคดิจิทัล เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา</p>	๓(๓-๐-๖)
๑๐๑ ๔๔๔	<p>พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา (Buddhism and The King's Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา และกระบวนการพัฒนาเชิงพุทธบูรณาการที่สอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p>	๓(๓-๐-๖)

- ๑๐๑ ๔๔๕ **มิลินทปัญหาศึกษา** ๓(๓-๐-๖)
(Milindapanha Studies)
 ศึกษาความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิดของมิลินทปัญหา ลักษณะการใช้สำนวนภาษา บทสนทนา วิธีการคิดและการตอบปัญหา และแนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในมิลินทปัญหา
- ๑๐๑ ๔๔๖ **ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย** ๓(๓-๐-๖)
(Buddhism in Thailand)
 ศึกษาประวัติความเป็นมา พัฒนาการของพระพุทธศาสนาใน สมัยล้านนา สมัยสุโขทัย สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี กรุงรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย
- ๑๐๑ ๔๔๗ **เนตติปกรณ์ศึกษา** ๓(๓-๐-๖)
(Nettipakarana Study)
 ศึกษาประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญของคัมภีร์เนตติปกรณ์ วิเคราะห์หลักการอธิบายธรรมโดยทาระ ๑๖ นัย ๕ สาสนปทัฏฐาน ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้หลักการอธิบายธรรมและแก้ปัญหาการเข้าใจธรรมตามแนวเนตติปกรณ์
- ๑๐๑ ๔๐๕ **พระพุทธศาสนาในล้านนา** ๓ (๑-๒-๖)
The Buddhist in Lanna
 ศึกษาประวัติและพัฒนารูปแบบพระพุทธศาสนาในล้านนาด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม บทบาทของพระสงฆ์ล้านนาที่สำคัญเช่น พระสิริมังคลาจารย์ ครูบาศรีวิชัย เป็นต้น ตลอดจนอิทธิพลที่มีต่อวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของคนล้านนา
- ๑๐๑ ๔๖๐ **พระพุทธศาสนาและความเชื่อในล้านนา** ๓ (๑-๒-๖)
Buddhism and Beliefs in Lanna
 ศึกษาภูมิหลังประวัติความเป็นมาและความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในดินแดนล้านนา การผสมผสานพระพุทธศาสนากับแนวคิดหลักความเชื่อเดิมปฏิสัมพันธ์ของสถาบันพระพุทธศาสนากับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ความท้าทายของพระพุทธศาสนาและแนวความเชื่อเมื่อเผชิญกับการขยายตัวของแนวคิดทางตะวันตก และพระพุทธศาสนากับความเชื่อในสังคมล้านนาปัจจุบัน

Ancient Lanna Scripts and Documents

ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอักษรในล้านนา การอ่าน การเขียนอักษรล้านนา การวินิจฉัยและการตีความภาษา วรรณกรรม ศาสนาพิธีกรรม และวัฒนธรรมที่ปรากฏในเอกสารประเภทต่าง ๆ ของ ล้านนา และการปริวรรตเอกสารโบราณล้านนาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ พระพุทธศาสนาในล้านนา

๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรพุทธศาสตร์บัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

<p>๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร</p> <p>ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีความมุ่งมั่น ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถด้านพระพุทธศาสนาทั้งด้านวิชาการและภาคปฏิบัติ มีหลักวิชาการที่นิสิตสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านอื่น ๆ ตามหลักการศึกษายุคใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการแก้ปัญหาชีวิตและพัฒนาสังคมประเทศชาติได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ</p>	<p>๑.๑. ปรัชญาของหลักสูตร</p> <p>จัดการศึกษาพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ดี มีศีลธรรม นำสังคมสู่สันติสุข</p>	
<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้นเพื่อเป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป มหาวิทยาลัย มีปณิธานอันมั่นคง ในการที่จะเป็นศูนย์รวมแห่งวิทยาการด้านต่าง ๆ ที่มีคุณค่าต่อมวลมนุษยชาติ มุ่งมั่นในการทำหน้าที่ให้การศึกษา ค้นคว้า วิจัย แสวงหาความรู้ เกี่ยวกับวิชาการทางพระพุทธศาสนา และสามารถเล่าเรียนวิชาการทางด้านการ</p>	<p>๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร</p> <p>หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาเพื่อสนองพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ คือ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ ให้มีความรู้ คุณธรรม และทักษะในการบูรณาการพระพุทธศาสนา เพื่อพัฒนาชีวิต สังคม ควบคู่กับการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม</p>	

<p>ประยุกต์ใช้กับศาสตร์สาขาต่างๆ ตอบสนองความต้องการของสังคม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาการของมหาวิทยาลัยและพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการและความเป็นสากล อีกทั้งจะทำหน้าที่เป็นแหล่งให้บริการความรู้เกี่ยวกับกับวิชาการทางพระพุทธศาสนาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อันจะก่อให้เกิดการพัฒนามวลมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน</p>	<p>ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของสังคมไทย ป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคม สร้างสังคมสุจริต ส่งเสริมทักษะชีวิตแบบสัมมาชีพ สร้างเกาะคุ้มกันทางสังคม เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>
<p>๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในพระพุทธศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจัยวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้อย่างแตกฉาน</p> <p>๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจและปัญญา</p> <p>๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาชีวิตในระดับชาติและนานาชาติ</p>	<p>๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร</p> <p>๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญวิชาการทางพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และค้นคว้าวิจัยได้อย่างแตกฉาน</p> <p>๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมไทยและสังคมโลก ด้านจิตใจและปัญญา</p> <p>๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้สามารถนำหลักพุทธธรรมไปประยุกต์ใช้ในการบริการวิชาการ ทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติอย่างมีประสิทธิภาพ</p>

**ตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕**

หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต	
๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	๑.๑ วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	๑.๒ วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	
๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต	๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๕ หน่วยกิต	
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	๒.๑ รายวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	๒.๒ วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๒ หน่วยกิต	๒.๓ วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต	๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต	
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	๓. หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	
รวม ๑๔๐ หน่วยกิต	รวม ๑๔๑ หน่วยกิต	

ตารางเปรียบเทียบหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
ฉบับปีพ.ศ. ๒๕๕๙ กับ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๒ (๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับ มนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับ มนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชา สังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหา สังคมแบบ สันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสาร ทางสังคมยุค New Normal	-เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป (General Law) ๒ (๒-๐-๔) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของ กฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับ พระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และ กฎหมายศาสนาอื่น	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป (General Law) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมาย และลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภท ของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก พินัยกรรม สัญญาประเภทต่าง ๆ ที่สำคัญควมรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ กฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา เหตุยกเว้น ความผิดและ เหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรม ของไทย	-เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (Technique of Higher Learning) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูล ทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์	๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ (Language Skills for Learning) ๓ (๓-๐-๖) ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่ จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อ การเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูล สารสนเทศจากสื่อทุก ประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการ แสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการ พัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะ สัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจารณ์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม	รวมรายวิชา เทคนิค การศึกษา ระดับอุดมศึกษา และ ภาษากับการ สื่อสาร -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต

	<p>๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อ การสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและ ความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์เพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษอย่าง มีประสิทธิภาพ</p>	<p>-รวมรายวิชา ภาษาอังกฤษ เบื้องต้น และ ภาษาอังกฤษชั้นสูง -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (Computer and Digital Technology) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาภาคการนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ใน แบบ ต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตธานู มานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของ พระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยา ของนิกายสรวาสตีวาท วิชาชวาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง ระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชาภาคการนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรตธานูมานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของ พระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยา ของนิกายสรวาสตีวาท วิชาชวาที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่าง ระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชา เลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป (General Religions) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>

<p>คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษา ศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของ ศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและ ต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคม โลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำที่ของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษา ศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของ ศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและ ต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคม โลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำที่ของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย ลักษณะที่ เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และทำที่ของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	
<p>๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษา ศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของ ภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สร ศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความสำคัญ แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ศึกษา และวิเคราะห์ภาษา ตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น (Basic Mathematics) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การ สมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภท เซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การ ดำเนินการของ เซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชัน เชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย (Mathematics and Statistics for Research) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้ เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและ คุณสมบัติ ของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมตริกซ์ หลักพื้นฐาน ทางสถิติ การรวบรวม ข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้ม เข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบ การวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>รวมรายวิชา คณิตศาสตร์ เบื้องต้น และสถิติ เบื้องต้น และการ วิจัย -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย (Basic Statistics and Research) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจง ความถี่ การหาค่า แนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบ สมมติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบ การวิจัย การเขียนโครงร่าง การวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>		

วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย (Thai Politics and Government) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (Introduction to Politics and Government) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบ การปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมือง การปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Economics in Daily Life) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษา เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Economics) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนา เศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบ ต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษา เศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และ บทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไข ปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์ สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

	ทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ การเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น (Basic English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ		-รวมเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ
๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง (Advanced English) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา		-รวมเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชาบังคับ
๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษ สรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาชยาต การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรตุวจากจากธาดู การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษ สรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาชยาต การประกอบรูป เป็นอาชยาตกรตุวจากจากธาดู การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit) ๒ (๒-๐-๔) ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรตุวจากจากธาดู กริยาอาชยาตกรมวจาก ภาววจาก ฌินันตกรตุวจาก ฌินันตกรมวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรตุวจากเป็นกรมวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่	๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยศัพท์ กริยา ศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรตุวจากจากธาดู กริยาอาชยาตกรมวจาก ภาววจาก ฌินันตกรตุวจาก ฌินันตกรมวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรตุวจากเป็นกรมวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและ แต่งประโยคสันสกฤตที่	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต

เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมาย รูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ ฟัง พูด ทักทาย ขอขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำ ตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง ข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่าน หนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย่ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง ข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่าน หนังสือพิมพ์และ ตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย่ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียน ภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ๓ (๓-๐-๖) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียน ภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese) ๓ (๓-๐-๖) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ๒(๒-๐-๔) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi) ๓ (๓-๐-๖) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่ และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization) ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิด ผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา (Life and Psychology) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่าง ๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน ๓ (๓-๐-๖) (Psychology for Self-Development) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพและทำงานเป็นทีม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>

<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา (Physical Science and Technology) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติ และผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัย ต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Modern Science and Technology) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติ และผลงานของนักวิทยาศาสตร์ ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้ เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิ ปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อ รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ (Introduction to Computer and Information Technology) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่าง ๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ต และเว็บบอร์ด ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (Computer and Digital Technology) ๓(๓-๐-๖)</p> <p>มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบ คอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคม ดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อ รายวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข คำอธิบายรายวิชา -ย้ายเป็นวิชา บังคับ</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา (Peace Education) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา (Peace Education) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้ง พัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการ ฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า	หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า	
<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ (Leadership) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำ การเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการ ใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดี งามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและ จริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้าง ความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำ ตาม ทฤษฎี ตะวัน ตก และ ภาวะ ผู้นำ ในทาง พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคล สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศ และระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและ เกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับ โลก</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ (Leadership) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำ การเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการ ใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดี งามและ ความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและ จริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้าง ความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำ ตาม ทฤษฎี ตะวัน ตก และ ภาวะ ผู้นำ ในทาง พระพุทธศาสนา ถอดบทเรียน ภาวะผู้นำของบุคคล สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศ และระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและ เกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับ โลก</p>	<p>เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
	<p>๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อ ต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธ ธรรม สื่อชวนเชื่อ ที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม</p>	<p>เพิ่มเติมรายวิชา</p>
	<p>๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความ ละอายและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของ พลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการ ทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้น ให้นักศึกษาเกิดความรู้ความ เข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้าน การป้องกันการทุจริต</p>	<p>เพิ่มเติมรายวิชา</p>

ตารางเปรียบเทียบรายวิชา
หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
ก. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต	ก. วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๓ (๓-๐-๖)	
๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๐ กรรณฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕)	
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต	๐๐๐ ๒๔๑ กรรณฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๓๔๒ กรรณฐาน ๓ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๔๔๓ กรรณฐาน ๔ ๓ (๒-๒-๕)	
๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)		
ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต		
๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑(๑-๒-๔)		
๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑(๑-๒-๔)		

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา

หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา (หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๙)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)	หมายเหตุ
<p>๑. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา ๑๔ หน่วยกิต</p> <p>๒. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๑๒ หน่วยกิต</p> <p>๓. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๔ หน่วยกิต</p>	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	ปรับโครงสร้างเป็นไม่มี กลุ่มย่อย
<p style="text-align: center;">๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Literature)</p> <p>ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย</p>	<p style="text-align: center;">๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Buddhist Literature)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วมุตติมรรค วิสุทธีมรรค มหาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เตฎุมภิกขา มังคลัตถทีปนี กายัมมหาชาติ สังคีตยวงศ์ มงคลวิเสส กถา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิถีธรรมจากพุทธปัญญา</p>	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
<p style="text-align: center;">๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism)</p> <p>ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาละวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตฎุมภิกขาของพญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กายัม มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงศ์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสส กถาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมทีปนีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p>		
<p style="text-align: center;">๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสาระพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p style="text-align: center;">๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิงค์ ภิกขุณีวิงค์ และมหาวัคค์ ในพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิงค์สูตร ในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานใน พระอภิธรรม</p>	- รวมรายวิชา พระไตรปิฎกศึกษา/ พระวินัยปิฎก/ พระสุตตันตปิฎก/ พระอภิธรรมปิฎก -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต

<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Vinaya Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือกรับศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ภิกขุณีวิภังค์มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>	<p>ปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษรความเป็นมา ของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่าง ๆ และประโยชน์ ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	
<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Suttanta Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกรับศึกษาวิเคราะห์พระสูตร ที่สำคัญคือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัคคัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิยายทั้ง ๕ นิยาย คือ ทีฆ นิยาย มัชฌิมนิยาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัย อรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้ เข้าใจหลักปรมาตถธรรมคือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถา และฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔) (Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะ สันโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกิริยา ปรกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สันชยา อัพยัคศัพท์ กิริยาอาชยต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาสและตัทธิต</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี ๓ (๓-๐-๖) (Pali)</p> <p>ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วิจิวิภาค และหลักการ แต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น</p>	<p>-รวมรายวิชา บาลีไวยากรณ์/ แต่งแปลบาลี -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้อง ตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปล บาลีเป็นไทย และแปลไทยเป็นบาลีจากหนังสือที่กำหนด</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญ และลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของ</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา จากประเทศอินเดียไปในประเทศต่าง ๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะ และ บทบาทของ</p>	<p>ปรับรายวิชาประวัติพระพุทธศาสนา/ การปกครองคณะสงฆ์ไทย -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา</p>

<p>พระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้น ๆ รวมทั้งศึกษา ขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุค ปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>พระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับ สังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและ องค์การทาง พระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางใน อนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทย กับการสืบ พระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน</p>	<p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration) ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่าง ๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและ ประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและ การบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทาง พระพุทธศาสนา ในสมัยพุทธกาล และสมัยหลัง พุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของ เทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรม สำคัญ ทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรม นั้น ๆ ที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กัน แพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทาง พระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ใน ภาษาอังกฤษ</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ๓ (๓-๐-๖) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยม ใช้กันแพร่หลายใน ภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญ ทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็น ภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และ เขียนธรรมภาค ภาษาอังกฤษ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไขคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma Communications) ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดในที่ชุมชน การพัฒนา บุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดง ปาฐกถา ธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการ ปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรม ฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปมาน ๔ อรูปมาน ๔ วสี ๕ นิ वर्ณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ และนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จกรม ๑</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๐ กรรมฐาน ๑ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติ กรรมฐาน อารมณ์ของสม ถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปมาน ๔ อรูปมาน ๔ วสี ๕ นิ वर्ณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน จกรม</p>	<p>ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

<p>ระยะ นิ่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สุตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นิ่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ ธรรมฐาน ๒ ๓ (๒-๒-๕) (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนว กายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน โดยการเดินจงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐาน สุตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นิ่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๔๒ ธรรมฐาน ๓ ๓(๒-๒-๕) (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรม ที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐานโดยการเดินจงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-ปรับปรุงรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐาน สุตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นิ่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๔๔๓ ธรรมฐาน ๔ ๓(๒-๒-๕) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐานและธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นิ่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>-รวมรายวิชา ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔/ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ -เปลี่ยนรหัสวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตาม แนวปฏิจจนุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โภธิปักขัยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นิ่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		
<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยง กับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาโรบรรลุมรรคผลและ คุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นิ่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		<p>ตัดออก</p>

<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII)</p> <p>ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดขึ้น ในขณะที่ปฏิบัติฯ วิธีแก้ สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมใน สมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด สงและ สอบอารมณ์</p>		ตัดออก
---	--	--------

**ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาเฉพาะ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๕**

หลักสูตร พ.ศ. ๒๕๖๐ (๓ หน่วยกิต)	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ (๓ หน่วยกิต)	หมายเหตุ
วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	วิชาแกนพระพุทธศาสนา ๓๓ หน่วยกิต	
<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๖ หลักพุทธธรรม ๓(๓-๐-๖) (Principles of Buddhism)</p> <p>ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้น อริยสัจ ปฏิจจนุปบาท เบญจขันธ์ ไตรลักษณ์ โพธิปักขิยธรรม กรรม สังสารวัฏและนิพพานโดยใช้คัมภีร์อรรถกถา และฎีกาประกอบ</p>	<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๑ หลักพุทธธรรม ๓ (๓-๐-๖) (Principles of Buddhism)</p> <p>ศึกษาหลักพุทธธรรมที่สำคัญในพระไตรปิฎก เน้น ชั้น ๕ ปฏิจจนุปบาท อริยสัจ กรรม โพธิปักขิยธรรม นิพพาน โดยใช้คัมภีร์อรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๗ พุทธปรัชญาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) (Theravada Buddhist Philosophy)</p> <p>ศึกษาอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ และ สุนทรียศาสตร์ในพุทธปรัชญาเถรวาท เปรียบเทียบกับปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก</p>	<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๒ พุทธปรัชญาเถรวาท ๓ (๓-๐-๖) (Theravada Buddhist Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดพุทธปรัชญาเถรวาท ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ เปรียบเทียบกับ ปรัชญาตะวันตกและปรัชญาตะวันออก</p>	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๘ ธรรมบทศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Dhammapada Studies)</p> <p>ศึกษาความหมาย ประวัตติ์ โครงสร้าง หลักธรรม สำคัญของธรรมบท เน้นหลักธรรมสำคัญ แนวคิดเชิงเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมอินเดีย อิทธิพลและคุณค่าของธรรมบทที่มีต่อ วิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย</p>	<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๓ ธรรมบทศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Dhammapada Studies)</p> <p>ศึกษาความหมาย ประวัตติ์ โครงสร้าง วิธีการ ศึกษา ธรรมบท หลักการและแนวคิด ความสำคัญของธรรมบท เน้นเชิงเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง อิทธิพลและคุณค่าธรรมบทที่มีต่อวิถีชีวิตและภูมิปัญญาไทย</p>	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๙ วิสุทธิมัคคศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Visuddhimagga Studies)</p> <p>ศึกษาความหมาย ประวัตติ์ โครงสร้างและหลักธรรม สำคัญของวิสุทธิมัคค และอิทธิพลของวิสุทธิมัคคที่มีต่อ วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย</p>	<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๔ วิสุทธิมัคคศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Visuddhimagga Studies)</p> <p>ศึกษาความหมาย ประวัตติ์ โครงสร้างและเนื้อหา สำคัญของวิสุทธิมัคค อิทธิพลและคุณค่าที่มีต่อวรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนาและสังคมไทยร่วมสมัย</p>	คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา
	<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๐๕ ขาดกศึกษา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏใน ขาดก อิทธิพลของขาดกที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรม วรรณกรรมท้องถิ่น วิถีชีวิต การเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยที่หลากหลาย</p>	ย้ายมาจาก วิชาเฉพาะ พระพุทธศาสนา
<p style="text-align: center;">๑๐๑ ๓๑๐ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Communication in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำ สอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อสารของ พระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารใน พระไตรปิฎก</p>		ย้ายไปวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา

<p>๑๐๑ ๓๑๑ พระพุทธศาสนาหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Mahayana Buddhism) ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน</p>	<p>๑๐๑ ๓๐๖ พระพุทธศาสนาหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Mahayana Buddhism) ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของมหายานในอินเดีย การเผยแผ่มหายานเข้าสู่ประเทศต่าง ๆ หลักธรรม พิธีกรรม และนิกายสำคัญของมหายาน</p>	<p>-ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๓ พุทธศิลปะ ๓(๓-๐-๖) (Buddhist Arts) ศึกษาพัฒนาการของพุทธศิลปะในอินเดีย และคลื่นพระพุทธศาสนาที่เข้าสู่ประเทศไทย ซึ่งสัมพันธ์กับสกุลศิลปะสมัยต่าง ๆ จนเกิดเป็นสกุลศิลปะในประเทศไทย ทั้งด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม ปรัชญาธรรมทางวัตถุและความงามจากพุทธศิลปะสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทย โดยอาศัยพุทธลักษณะ</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๗ พุทธศิลปกรรม ๓ (๓-๐-๖) (Arts in Buddhism) ปรับใหม่ ศึกษาประวัติ และพัฒนาการของพุทธศิลปกรรม ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ วรรณศิลป์ ที่มีความสัมพันธ์กับพระพุทธศาสนาในยุคสมัยต่าง ๆ อิทธิพลคุณค่าพุทธศิลปกรรมต่อวิถีชีวิต ชุมชน สังคม และแนวทางการอนุรักษ์ศิลปกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-ปรับชื่อ รายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๔ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษขั้นสูง๓ (๓-๐-๖) (Dhamma in Advance English) ศึกษาหนังสือธรรมะที่ปรากฏทางพระพุทธศาสนาได้ รจนามาเป็นภาษาอังกฤษตามที่กำหนดให้</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๘ ภาษาอังกฤษสำหรับพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (English for Buddhism) ศึกษาคำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในพระพุทธศาสนา เน้นการอ่านเอกสารทางพระพุทธศาสนาโดย เลือกหนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษ เช่น พระพุทธเจ้าสอนอะไร (ภาษาอังกฤษ) เป็นต้น</p>	<p>-ปรับชื่อรายวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๕ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Psychology in Tipitaka) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรม ของมนุษย์ตามแนวจริต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมถะและวิปัสสนา</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเฉพาะ ด้าน พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษานิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Independent Study on Buddhism) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๑๐๑ ๔๐๙ มังคลัตถทีปนีศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Mangalattadhipani Study) ศึกษาความหมาย ประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของ อิทธิพลของมังคลัตถทีปนี ที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา แนวคิด และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เลือกเฉพาะสาขา พระพุทธศาสนา -เพิ่มคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๖ ศึกษานิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Independent Study on Buddhism) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๑๐๑ ๔๑๐ ศึกษานิพนธ์ทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Independent Study on Buddhism) ศึกษาค้นคว้าวิจัยอิสระที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๑ ๔๑๗ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนา ปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็นต่าง ๆ โดยเสนอ</p>	<p>๑๐๑ ๔๑๑ สัมมนาพระพุทธศาสนา ๓(๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism) ศึกษาแนวคิด รูปแบบ วิธีการและดำเนินการสัมมนาปัญหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในประเด็น ต่าง ๆ</p>	<p>-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

ผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา	โดยเสนอผลงานการค้นคว้าและรายงานประกอบการสัมมนา	
วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา (๒ หน่วยกิต) จำนวน ๓๒ หน่วยกิต	วิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา (๓ หน่วยกิต) จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมายเหตุ
๑๐๑ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Science) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา	๑๐๑ ๒๑๒ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Science) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ขอบข่ายและวิธีการแสวงหาความจริงของพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ โดยสามารถศึกษาวิเคราะห์ ทฤษฎีวิวัฒนาการ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ทฤษฎีควอนตัมฟิสิกส์ และทัศนะของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา รวมทั้งเข้าใจถึงผลกระทบทางวิทยาศาสตร์ที่มีต่อโลกและพระพุทธศาสนา	คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต
๑๐๑ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Social Works) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์	๑๐๑ ๒๑๓ พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Social Works) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของสังคมสงเคราะห์ หลักการ รูปแบบ และวิธีการสังคมสงเคราะห์ในพระไตรปิฎก เน้นพระจริยาของพระพุทธเจ้า บทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ในการสังคมสงเคราะห์	-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต
	๑๐๑ ๒๑๔ นิเทศศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Communication in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเทศศาสตร์ คำสอนสำคัญที่เกี่ยวกับหลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อคำสอนของพระพุทธเจ้าและสาวก และจริยธรรมกับการสื่อสารในพระไตรปิฎก	ย้ายมาจากวิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา
๑๐๑ ๓๑๙ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Education in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมและจริยธรรมของครู	๑๐๑ ๒๑๕ ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Education in Tipitaka) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของศึกษาศาสตร์ ทฤษฎีทางศึกษาศาสตร์ หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับการศึกษา บูรณาการโดยเน้นเป้าหมายของการศึกษาตามไตรสิกขา กระบวนการจัดการศึกษาแบบกัลยาณมิตร และโยนิโสมนสิการ วิธีสอนของพระพุทธเจ้า คุณธรรมและจริยธรรมของครู	-คงเดิม -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต
๑๐๑ ๓๒๑ ชาตคติศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Jataka Studies) ศึกษาโครงสร้าง เนื้อหา และแนวคิดที่ปรากฏในชาตคติ อธิพลของชาตคติที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ศิลปะ และวิถีชีวิต		-ย้ายไปวิชาแกนพระพุทธศาสนา -ปรับคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต

<p>๑๐๑ ๓๒๒ พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Thai Thoughts) ศึกษาภูมิปัญญาไทยที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนาในด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและศิลปวัฒนธรรม</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๓๒๓ พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism in Temporary World) ศึกษาสถานการณ์ของพระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ผลกระทบของลัทธิการเมืองและศาสนาอื่น ๆ ต่อพระพุทธศาสนา อิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมโลกและบทบาทขององค์การพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา-ปรับชื่อใหม่เป็นพระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา</p>
<p>๑๐๑ ๓๒๔ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Life and Works of Buddhist Scholars) ศึกษาชีวประวัติและผลงานด้านการรจนาและแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๐๓ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Ecology) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา เน้นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ แนวทางการอนุรักษ์และระบบนิเวศวิทยา</p>	<p>๑๐๑ ๓๑๖ พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Ecology) ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของนิเวศวิทยา วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางนิเวศวิทยา หลักธรรมสำคัญในพระไตรปิฎก ที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับระบบนิเวศ มนุษย์กับธรรมชาติ วิกฤตการณ์ในระบบนิเวศ นโยบายของรัฐและกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม แนวทางการอนุรักษ์ระบบนิเวศ ด้วยหลักการทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-คงเดิม -ปรับชื่อ ภาษาอังกฤษ -ปรับคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๓๑๗ จิตวิทยาในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Psychology in Tipitaka) ศึกษาคำสอนเรื่องจิตและเจตสิกในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบกับเรื่องจิตวิทยาตะวันตกปัจจุบัน พฤติกรรมของมนุษย์ตามแนวจิต ๖ และการพัฒนาจิตด้วยสมณะและวิปัสสนา</p>	<p>ย้ายมาจากวิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๐๔ ธรรมประยุกต์ ๒ (๒-๐-๔) (Applied Dhamma) ศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้และบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต แก้ปัญหาชีวิตและสังคม</p>		<p>-รวมกับวิชาพระพุทธศาสนากับสังคมไทย</p>

<p>๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Economics)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางเศรษฐศาสตร์ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบเศรษฐศาสตร์แนวพุทธศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์ทั่วไป รวมทั้งศึกษาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>		<p>-ย้ายไปวิชาเลือก เฉพาะสาขา พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๒๗ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Political Science in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของรัฐศาสตร์ วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางรัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก รูปแบบ วิธีการปกครองตามแนวคิดรัฐ หลักธรรมมาภิบาล หลักธรรมของผู้บริหาร เปรียบเทียบ ประยุกต์และบูรณาการ รัฐศาสตร์ตามแนวพุทธศาสตร์กับรัฐศาสตร์ทั่วไป</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๐ รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Political Science in Tipitaka)</p> <p>ศึกษาความหมาย แนวคิดทฤษฎี ความเป็นมา อุดมการณ์ และความขัดแย้งทางการเมือง รูปแบบการปกครอง การเลือกตั้ง สิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครอง วิเคราะห์แนวคิดทฤษฎี รูปแบบการปกครองในพระไตรปิฎก เปรียบเทียบหลักนิติรัฐและนิติธรรม ประยุกต์และบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนากับหลักรัฐศาสตร์</p>	<p>-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย วิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๐ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Human Rights)</p> <p>ศึกษาหลักสิทธิมนุษยชนตามหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา โดยเปรียบเทียบกับปฏิญญาสากลว่าสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญของไทยและพระราชบัญญัติของไทยว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ตลอดจนหลักสิทธิมนุษยชนของนานาชาติอารยประเทศ</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Human Rights)</p> <p>ศึกษาแนวคิดพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพของพลเมือง หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน คุณลักษณะพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศชาติและสังคมโลก หลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไทย และประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเพื่อเสริมสร้างทักษะการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข</p>	<p>-คงเดิม -เพิ่มคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๑ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒(๒-๐-๔) (Buddhism and Sustainable Development)</p> <p>ศึกษาหลักการพัฒนายั่งยืนตามแนวพระพุทธศาสนา โดยเน้นหลักการพัฒนามนุษย์ สังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๒ พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Sustainable Development)</p> <p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี กระบวนการพัฒนายั่งยืนตามหลักสากล (SDGs) หลักการพัฒนายั่งยืนเชิงพุทธ เพื่อพัฒนามนุษย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม</p>	<p>-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๒ มงคลัตถทีปนีศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Mangalattadhipani Studies)</p> <p>ศึกษาโครงสร้าง และเนื้อหาสาระของมงคลัตถทีปนี อธิปไตยของมงคลัตถทีปนีที่มีต่อวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและวิถีชีวิตไทย</p>		<p>ย้ายไปหมวด วิชาแกน พระพุทธศาสนา</p>
<p>๑๐๑ ๔๓๗ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข๒ (๒-๐-๔) (Buddhism and Health Care)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายสาธารณสุขศาสตร์ทั้งการแพทย์สมัยใหม่และการแพทย์แผนไทย คำสอนใน</p>	<p>๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Healthy Care)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณสุข ตามหลักการแพทย์แผนปัจจุบัน โรคและสมุฏฐานของโรค</p>	<p>-ปรับชื่อวิชา -ปรับคำอธิบาย รายวิชา</p>

พระไตรปิฎกและอรรถกถาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องโรค การบริโภค ปัจจัย ๔ การบริหารร่างกาย การรักษาพยาบาล การ พักผ่อน และและการดูแลสุขภาพจริยธรรมของผู้ รักษาพยาบาล	หลักการบริโภคปัจจัย ๔ เกษขในคัมภีร์พระพุทธศาสนา วิธีการรักษาโรค การส่งเสริมการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม จริยธรรมในการรักษาพยาบาล โดยประยุกต์ใช้กับการ แพทย์แผนไทยและแผนปัจจุบันตามแนวพระพุทธศาสนา	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มหน่วยกิต
๑๐๑ ๔๓๘ มิลินทปัญหาคีตา ๒(๒-๐-๔) (Milindapanha Studies) ศึกษาความเป็นมาของมิลินทปัญหา เนื้อหาสาระ สำนวนภาษาวิธีการตอบปัญหาและแนวคิดทางปรัชญา		-ย้ายไปรายวิชา เลือกเฉพาะสาขา พระพุทธศาสนา
วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๙ หน่วยกิต	วิชาเลือกเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา ๑๒ หน่วยกิต	หมายเหตุ
๑๐๑ ๓๑๘ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Comparison between Theravada and Mahayana) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของ พระพุทธเจ้า สถานะและบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอน เรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง	๑๐๑ ๓๓๔ เปรียบเทียบเถรวาทกับมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Comparison between Theravada and Mahayana) ศึกษาเปรียบเทียบสถานะและพระจริยาของ พระพุทธเจ้า สถานะ และบทบาทของพระโพธิสัตว์ คำสอน เรื่องธรรมกาย ทศบารมี ไตรลักษณ์ ปฏิจจสมุปบาท นิพพาน และพิธีกรรมสำคัญของนิกายทั้งสอง	คงเดิม
๑๐๑ ๓๑๙ พุทธธรรมกับสังคมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Buddhadhamma and Thai Society) ศึกษาอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย ความเข้าใจพุทธธรรม การใช้พุทธธรรมแก้ปัญหาชีวิตและ สังคม แนวโน้มความเชื่อและการปฏิบัติของชาวพุทธใน ปัจจุบัน และการวิจารณ์พระพุทธศาสนาของนักคิดไทย สมัยใหม่	๑๐๑ ๓๓๕ พุทธธรรมกับสังคมไทย ๓ (๓-๐-๖) (Buddhadhamma and Thai Society) ศึกษาหลักพุทธธรรม เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนา คุณภาพชีวิต และสังคมไทย	-คงเดิม -ปรับคำอธิบาย รายวิชา
๑๐๑ ๓๒๐ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Scripts) ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้	๑๐๑ ๓๓๖ อักษรจารึกในพระไตรปิฎก ๓ (๓-๐-๖) (Tipitaka Scripts) ศึกษาอักษรต่าง ๆ ที่ใช้จารึกพระไตรปิฎก คือ อักษรเทวนาครี สิงหล ขอม พม่า มอญ อักษรธรรมล้านนา และอักษรโรมัน ให้สามารถอ่านออกเขียนได้	คงเดิม
๑๐๑ ๔๑๒ พระสูตรมหายาน ๓(๓-๐-๖) (Mahayana Sutras) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือก ศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตาหฤทยสูตร ทศ ภูมิกสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดีวายุสูตร วิมลเกียรติ นิเทศสูตร และลังกาวตารสูตร	๑๐๑ ๓๓๗ พระสูตรมหายาน ๓ (๓-๐-๖) (Mahayana Sutras) ศึกษาหลักธรรมสำคัญในพระสูตรมหายานโดย เลือกศึกษาพระสูตรที่สำคัญ เช่น ปรัชญาปารมิตา หฤทยสูตร ทศภูมิกสูตร สัทธรรมปุณฑริกสูตร สุขาวดี วายุสูตร วิมลเกียรตินิเทศสูตร และลังกาวตารสูตร	คงเดิม
๑๐๑ ๔๒๙ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ ๓(๓-๐-๖) (Buddhism and Peace) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง แนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการสังฆสามัคคี และใช้ แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง	๑๐๑ ๓๓๘ พระพุทธศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and Peace) ศึกษาหลักคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ เกี่ยวกับสันติภาพ หลักการและวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง แนวพุทธ โดยเน้นรูปแบบและวิธีการ สังฆสามัคคี และใช้ แนวคิดเรื่องสันติภาพทางตะวันตกมาเทียบเคียง	คงเดิม

<p>๑๐๑ ๔๓๓ พระพุทธศาสนากับสตรี ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Women)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและปัญหาเกี่ยวกับสตรีในพระพุทธศาสนา ด้านสถานภาพ บทบาทหน้าที่ ศักยภาพในการบรรลุลุทธิธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๐๑ ๓๓๙ พระพุทธศาสนากับสถานภาพสตรี ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Women)</p> <p>ศึกษาแนวคิด เกี่ยวกับสถานภาพ บทบาท สิทธิ และหน้าที่ของสตรีในทัศนะของพระพุทธศาสนา ศักยภาพในการบรรลุลุทธิธรรม การอุปถัมภ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาของสตรี ในสมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-ปรับชื่อรายวิชา</p> <p>-ปรับคำอธิบายรายวิชา</p>
	<p>๑๐๑ ๓๔๐ พระพุทธศาสนากับสังคมวิทยา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and sociology)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของสังคมวิทยา วิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีหลักทางสังคมวิทยา พฤติกรรม บทบาทหน้าที่ขององค์กร หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวกับสังคม การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาสังคม วิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันของพระพุทธศาสนาในประเทศไทย และในสังคมโลก</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชาเฉพาะสาขาพระพุทธศาสนา</p> <p>-ปรับชื่อใหม่จากรายวิชาพระพุทธศาสนากับโลกปัจจุบัน</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๓๔๑ พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยีสารสนเทศ ๓(๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Information Technology for Communication)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบข่ายของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลักการ รูปแบบ วิธีการสื่อการสอนของพระพุทธเจ้า จริยธรรม กฎหมายกับการสื่อสาร การประยุกต์ใช้สื่อดิจิทัลเพื่อการศึกษาและการเผยแผ่พระพุทธศาสนา</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๒ ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Life and Works of Buddhist Scholars)</p> <p>ศึกษาชีวประวัติ ผลงานด้านการรณนาและการแปลหนังสือ ตำรา และคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๓ พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Modern Economy)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบเขต หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคและมหภาค วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ วิสาหกิจชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจยุคดิจิทัล เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ จริยธรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภคตามแนวหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา</p> <p>-ปรับคำอธิบายรายวิชา</p> <p>-เพิ่มหน่วยกิต</p>

	<p>๑๐๑ ๔๔๔ พระพุทธศาสนากับศาสตร์พระราชา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism and The King's Philosophy) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมเกี่ยวกับศาสตร์พระราชา และกระบวนการพัฒนาเชิงพุทธบูรณาการที่สอดคล้องกับกรอบเป้าหมายการพัฒนาคนุชย์ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ -คำอธิบาย รายวิชาใหม่ -รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๕ มิลินทปัญหาศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Milindapanha Studies) ศึกษาความเป็นมา ความสำคัญ แนวคิดของมิลินทปัญหา ลักษณะการใช้สำนวนภาษา บทสนทนา วิธีการคิด และการตอบปัญหา และแนวคิดทางปรัชญาที่ปรากฏในมิลินทปัญหา</p>	<p>-ย้ายมาจากวิชา เฉพาะด้าน พระพุทธศาสนา -เพิ่มคำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๖ ประวัติพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ๓ (๓-๐-๖) (Buddhism in Thailand) ศึกษาประวัติความเป็นมา ของพระพุทธศาสนา สมัยสุโขทัย สมัยล้านนา สมัยกรุงศรีอยุธยา สมัยกรุงธนบุรี กรุงรัตนโกสินทร์ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ -รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๔๗ เนตติปกรณ์ศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Nettipakarana Study) ศึกษาประวัติ โครงสร้างและเนื้อหาสาระสำคัญของคัมภีร์เนตติปกรณ์ วิเคราะห์หลักการอธิบายธรรมโดยหาระ ๑๖ นัย ๕ สาสนบัญญัติฐาน ที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา การประยุกต์ใช้หลักการอธิบายธรรมและแก้ปัญหาการเข้าใจธรรมตามแนวเนตติปกรณ์</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ -รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๐๕ พระพุทธศาสนาในล้านนา ๓ (๑-๒-๖) (The Buddhist in Lanna) ศึกษาประวัติและพัฒนาการพระพุทธศาสนาในล้านนา ด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม บทบาทของพระสงฆ์ล้านนาที่สำคัญ เช่น พระสิริมังคลาจารย์ ครูบาศรีวิชัย เป็นต้น ตลอดจนอิทธิพลที่มีต่อวิถีชีวิต ประเพณี วัฒนธรรมของคนล้านนา</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ เป็นอัตลักษณ์ ของส่วนงาน -รหัสวิชาใหม่</p>
	<p>๑๐๑ ๔๖๐ พระพุทธศาสนาและความเชื่อในล้านนา ๓ (๑-๒-๖) (Buddhism and Beliefs in Lanna) ศึกษาภูมิหลัง ประวัติความเป็นมา และความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนาในดินแดนล้านนากการผสมผสานพระพุทธศาสนากับแนวคิดหลักความเชื่อเดิม ปฏิสัมพันธ์ของสถาบันพระพุทธศาสนากับสถาบันต่าง ๆ ในสังคม ความท้าทายของพระพุทธศาสนาและแนวความเชื่อเมื่อเผชิญกับการขยายตัวของแนวคิดทางตะวันตกและ</p>	<p>-เพิ่มรายวิชาใหม่ เป็นอัตลักษณ์ ของส่วนงาน -รหัสวิชาใหม่</p>

	พระพุทธศาสนากับความเชื่อในสังคมล้านนายุคปัจจุบัน	
	<p>๑๐๑ ๔๖๑ อักษรและเอกสารโบราณล้านนา ๓ (๑-๒-๖)</p> <p>(Ancient Lanna Scripts and Documents)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของอักษรในล้านนา การอ่าน การเขียนอักษรล้านนา การวินิจฉัยและการตีความภาษา วรรณกรรม ศาสนา พิธีกรรม และวัฒนธรรมที่ปรากฏในเอกสารประเภทต่าง ๆ ของล้านนา และการปริวรรตเอกสารโบราณล้านนาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาในล้านนา</p>	-เพิ่มรายวิชาใหม่ เป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่น โชนส่วนงานภาคกลาง
๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต (๒ หน่วยกิต)	๔) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต	หมายเหตุ
<p>นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรี จำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	ปรับเป็น ๓ หน่วยกิต

ภาคผนวก ค

คณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรระดับปริญญาตรี
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน สำนักงานคณะพุทธศาสตร์
ที่ อว ๘๐๐๒/๐๕๓
เรื่อง ขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง

โทรศัพท์ ๐๓๕-๒๕๘๘-๐๙๖ ภายใน ๘๐๓๖
วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๕

เรียน อธิการบดี

เพื่อให้การประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

ในการนี้ จึงขออนุมัติลงนามในคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ดังกล่าว รายละเอียดปรากฏตามเอกสารคำสั่งมหาวิทยาลัยที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติลงนาม และดำเนินการต่อไป

เรียน อธิการบดี

- เพื่อพิจารณาอนุมัติ
 เพื่อทราบ

(พระราชปรีดีทิพย์, รศ.ดร.)
คณบดีคณะพุทธศาสตร์

(พระสุวรวงศ์เธอเธอ)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
๓๐/๔๕/๖๕

(พระเทพวัชรบัณฑิต)
อธิการบดี
๓๐/๔๕/๖๕

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๕๑๗ / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :

๑. พระราชปรีดีมิณี, รศ.ดร.	คณบดี	ประธานกรรมการ
๒. พระเมธีวราญาณ, ผศ.ดร.	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๓. รศ.ดร.ณัทธีร์ ศรีดี	รองคณบดี	รองประธานกรรมการ
๔. พระมหาสุขสันต์ สุขวาทโน, ผศ.ดร.	หัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๕. ดร.อธิเทพ มาทา	รองหัวหน้าภาควิชา	กรรมการ
๖. ผศ.ดร.มนตรี สีระโรจนานันท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. ผศ.ดร.วุฒินันท์ กันทะเดียน	มหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. Ven.W.Piyaratana, Asst.Prof.Dr.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๙. พระครูสุเมธธรรมธาดา, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๐. พระครูปัญญาสารบัณฑิต, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๑. พระครูประสูตไพฑูริคุณ,ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๒. พระครูนิวุฒ์ประชากร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๓. พระครูสิทธิธรรมารมณ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๔. พระครูโสภณปริยัติกิจ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๕. พระครูศรีปริยัติการ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๖. พระครูสุวรรณเทวีคณาธร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๗. พระครูไพฑูริศีลคุณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๘. พระครูโพธิธรรมมานุสาส์น	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๑๙. พระครูปลัดณัฐพล จนทโก, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๐. พระครูปลัดสุวัฒน์ สุขวาทโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๑. พระครูธรรมธรไพฑูริย์ ฉานวิบูล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๒. พระครูสังฆรักษ์พิทยา ฉานธโร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๓. พระครูสังฆรักษ์ศุภณัฐ ภูริวาทโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๔. พระครูใบฎีกาพิศศักดิ์ นรินโท	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๕. พระมหาภิรัฐภรณ์ อัสมาลี, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๖. พระมหาประทีป ปถณาวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ

๒๗. พระมหาอดิเดช สติวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๘. พระมหาณัฐพันธ์ สุทสุนวิภาณี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๒๙. พระมหาธวัชชัย ธรรมวีสี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๐. พระอัครราชภัทรธิ์ สิริวิฑฒโน, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๑. พระอนุสรณ์ กิตติวณโณ, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๒. พระเจวิญพงษ์ ธรรมทีโป, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๓. พระวัชรวิษณุ ฐิตวิโส, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๔. พระวิมาน คมกริโปโย, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๕. พระมหาสมพงษ์ ฉิตจิตโต	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๖. พระมหาศิวกร ปณณาชโร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๗. พระมหาอภิสิทธิ์ วีริโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๘. พระมหาศุภวัฒน์ ชานวชโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๓๙. พระมหาอนัญกรณ์ จนทวณโณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๐. พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๑. พระวีระพงษ์ วิสุทโธ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๒. ผศ.ดร.เจษฎา มูลยาพอ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๓. ผศ.ดร.สมบูรณ์ ตาสอนธิ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๔. ผศ.ดร.สิทธิโชค ปาณะศรี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๕. ผศ.ดร.พีระศิลป์ บุญทอง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๖. ผศ.ดร.เกียรติศักดิ์ พ่องคำ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๗. ผศ.ไกรวุฒิ มะโนรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๘. ผศ.บรรจง โสคาตี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๔๙. ผศ.ภูริทัต ศรีอร่าม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๐. ผศ.กิตติพิทธ์ เทศกำจร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๑. ผศ.พิเศษ ดร.อยุษกร งามชาติ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๒. ดร.มนัสพล ยงทะเล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๓. ดร.เบญญาภา จิตมั่นคงภักดี	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๔. ดร.ชัยชาญ ศรีหามู	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๕. ดร.กาญจนพงศ์ สุวรรณ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๖. ดร.พูนศักดิ์ กมล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๗. ดร.ณัฐธนาถ ศรีเลิศ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๘. ดร.เพ็ญพรรณ เพ็องพลอย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๕๙. นายสังข์वाल เสริมแก้ว	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๐. นายจรรยา ลินลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๑. นายจันทร์สม์ ตาปูสิง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๒. นายเสถียร สระทองให้	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๓. นายเจตนิพิทธ์ พิธิยานุวัฒน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๔. นายอารุณ สิทธิวงศ์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๕. นายบุญยืน งามเปี่ยม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ
๖๖. นายนรุณ กุลผาย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการ

๒๗. ผศ.สันติ เมืองแสง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและเลขานุการ
๒๘. นายอนวัจน์ ศรีลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๙. นางสาวณฤณีย์ ศรีสุข	อาจารย์ประจำหลักสูตร	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นายดวงดี ไอยูสู	นักจัดการงานทั่วไป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑. นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	นักจัดการงานทั่วไป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นายธานีท์ เมียส	นักวิเทศสัมพันธ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย
๒. นำเสนอผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรต่อสภาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระเทพวัชรบัณฑิต, ศ.ดร.)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งคณะพุทธศาสตร์
ที่ ๐๔๗/๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะอนุกรรมการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :

๑. พระเมธีวชิรญาณ, ผศ.ดร.	รองคณบดี	ประธานอนุกรรมการ
๒. พระมหาสุสันต์ สุขขตมโน, ผศ.ดร.	หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ดร.อิทธิเทพ มหาทา	รองหัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	อนุกรรมการ
๔. พระครูสุเมธธรรมธาดา, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๕. พระครูนิวตม์ประชากร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๖. พระครูปลัดสุวัฒน์ สุขขตมโน	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๗. พระมหาอดิเดช สติวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๘. พระมหาประหยัด ปญญาวโร, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๙. พระมหาณัฐพันธ์ สุทสนวิภาณี, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๐. พระวิมาน คมภีร์ปญโญ, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๑. พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๒. พระมหาอภิสิทธิ์ วีริโย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๓. พระมหาศุภวัฒน์ ฐานวุฑโฒ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๔. พระเจริญพงษ์ ธมมทีโป, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๕. พระวีระพงษ์ วิสุทโธ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๖. ผศ.ดร.สมบูรณ์ ตาสุนธิ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๗. ผศ.ดร.พีระศิลป์ บุญทอง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๘. ผศ.ดร.เกรียงศักดิ์ พองคำ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๑๙. ผศ.พิเศษ ดร.อุษกร งามชาติ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๐. ผศ.โกรรุณี มะโนรัตน์	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๑. ผศ.ภูริทัต ศรีอร่าม	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๒. ผศ.กิตติพัทธ์ เทศกำจร	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๓. ดร.มนัสพล ยิ่งทะเล	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๔. ดร.ชัยชาญ ศรีหามู	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๕. ดร.เพ็ญพรรณ เพ็ญพลอย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๖. ดร.ณัฐฐานถ ศรีเลิศ	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๗. นายนรณ กุลมัย	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการ
๒๘. ผศ.สันติ เมืองแสง	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและเลขานุการ

๒๙. นายธวัฒน์ ศรีลา	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๐. นางสาวณฤณีย์ ศรีสุข	อาจารย์ประจำหลักสูตร	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๑. นายดวงดี โอธูสู	นักจัดการงานทั่วไป	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นางสาวปวีณา สิงห์คำคา	นักจัดการงานทั่วไป	ผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นายธานินท์ เมียส	นักวิเทศสัมพันธ์	ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการยกร่างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. นำเสนอผลการยกร่างหลักสูตรต่อคณะกรรมการประเมินและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) กรรมการประจำคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาการ และสภามหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ แต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระเทพวชิราจารย์, รศ.ดร.)

คณบดีคณะพุทธศาสตร์

คำสั่งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
ที่ ๐๖๙ / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) ภาควิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไป ด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้ผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์หลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) ภาควิชา พระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย:

๑. พระเมธาวิเชียร, รศ.ดร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
๒. ศาสตราจารย์พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ ราชบัณฑิตยสภา
๓. ศาสตราจารย์ ดร.วิษระ งามจิตรเจริญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง ปี ๒๕๖๕) ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๖๔

(พระเทพวัชรจารย์, รศ.ดร.)
คณบดีคณะพุทธศาสตร์

ภาคผนวก ง

มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขอฟิจารณาเห็นชอบหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขออนุมัติหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ครั้งที่ ๔/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕
เรื่อง ขออนุมัติเปิดสอนหลักสูตรปริญญาตรี
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ภาคผนวก จ

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๑
คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ

๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๙ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐

๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาดังกล่าว และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒

การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา รวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๙ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคิดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงงาน หรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาพพรอพิณิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพพรอพิณิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อ คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมิได้รับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดนิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษา ระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้นิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสุดวิสัยจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และนิตจะได้รับรายงานผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือ ว่าลงทะเบียนซ้ำ ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบ เป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และ ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลา เรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบใน รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่ง ที่ มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษากายใต้เงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตาม มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิต ออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๑.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้า เป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลาอันเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพรอพินิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียน รายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่น คำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลถอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลถอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ภายในเงื่อนไข และมีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วัน แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ใน ระเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลถอนเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรก ของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลงทะเบียนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิ์การได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนไว้แต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ทำการเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ที่มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาในระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

	ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม	(Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก	(Very Good)	B+	๓.๕
ดี	(Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี	(Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้	(Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้	(Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน	(Poor)	D	๑.๐
ตก	(Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิเข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอลอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก้ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษาอาจแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชาซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยอาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
จำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ
๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๖๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อขอระดับ
คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘
และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากันให้นับ
หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา “ค่าระดับ
เฉลี่ย” ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
ภาค” (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
การศึกษาดังแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยสะสม” (CUMMULATIVE
GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่ารายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหา
ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕ การเตือนและการรอฟินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อนนิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเตือน หรืออยู่ในภาวะรอฟินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำ กว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอฟินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอฟินิจนั้นลงในทะเบียน เรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอฟินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะ ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ขึ้น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชาที่ดี การย้ายโอนคณะสังกัดที่ดี การพักการศึกษา กิจดี ไม่มีผลทำให้การเตือน และภาวะรอฟินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การฟื้นฟูสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่าง หนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือส่อเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่

นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้ การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้นับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ ๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามควรแก่กรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำผิดนั้นสังกัดอยู่ ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗ การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ใน สังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ย สะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด แสดงความจำเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัด อย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน รายวิชาวันแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย โอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษาของ รายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชาที่นิสิตผู้ ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน มหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดให้ ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวด ๘ การสำเร็จการศึกษา

- ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
  - ๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพสันทนาการมัธยมศึกษา และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การฝึกสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
  - ๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย
- ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
    - ๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
    - ๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐
    - ๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U
    - ๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
    - ๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียนการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
  - ๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง
    - ๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
    - ๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕
    - ๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U
    - ๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
    - ๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียนการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
- ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิ์ได้รับปริญญาเกียรตินิยม
- ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร
- ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอสภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป
- ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๑ ยังคงปฏิบัติตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐
และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระธรรมปิฎก) (พระพรหมบัณฑิต)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโอนและเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๕๑

เพื่อให้การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๑ ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การโอนผลการศึกษา

๑) ผู้สมัครศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๒) ผู้สมัครศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๒ การเทียบโอนผลการศึกษา

๑) ผู้สมัครศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๒) ผู้สมัครศึกษาปริญญาตรี ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๘๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๕๐ หน่วยกิต

๓) ผู้สมัครศึกษาปริญญาตรี ๔ ประโยค บาลีศึกษา ๔ ประโยค และอภิธรรมบัณฑิต เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๑๕๐ หน่วยกิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๕) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา ที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ได้จำนวน ๖๐ หน่วยกิต คือ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต และวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๕) วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เทียบโอนผลการศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตได้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

ข้อ ๓ การโอนและการเทียบโอนใดๆ ที่ได้ดำเนินการมาแล้วก่อนที่จะออกประกาศนี้ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัยได้มีมติไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่ วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหลักเกณฑ์การโอนและเทียบโอนผลการศึกษา
ระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

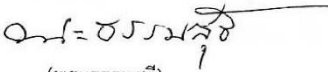
(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบ ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๕๘

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา
พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดและเจตนารมณ์ของเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอนุปริญญา ระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับเป็นแนวทางการบริหารจัดการ และพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘” ดังต่อไปนี้

๑. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘”

๒. ให้ใช้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้ เป็นแนวทางการบริหารจัดการและพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาทุกสาขาวิชา สำหรับหลักสูตรที่เปิดใหม่และหลักสูตรปรับปรุงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๓. ให้ยกเลิก

๓.๑ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “แนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘” ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

๔. สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบการพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษาให้มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการอุดมศึกษา เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งเกณฑ์มาตรฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดตัวบ่งชี้ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

๕. ระบบการจัดการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรทุกระดับกำหนดให้ใช้ระบบทวิภาคเป็นระบบมาตรฐานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่มีได้จำกัดให้สถาบันอุดมศึกษาต้องใช้ระบบทวิภาคในการจัดการศึกษาเพียงระบบเดียว สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาระบบอื่นได้เช่นกัน อาทิ ระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาระบบอื่น จะต้องแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการศึกษานั้นไว้ในหลักสูตรให้ชัดเจน ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งภาคการศึกษา ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา การคิดหน่วยกิต รายวิชาภาคทฤษฎี และรายวิชาภาคปฏิบัติ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม การทำโครงการหรือกิจกรรมอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตระบบดังกล่าวกับหน่วยกิตระบบทวิภาค

อนึ่ง ระบบการจัดการศึกษาอื่นใดที่สถาบันอุดมศึกษานำมาใช้ในการจัดการศึกษาควรเป็นระบบมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

๖. การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิชาศึกษาทั่วไปมีเจตนารมณ์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยให้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ จนเกิดความซาบซึ้งและสามารถติดตามความก้าวหน้าในสาขาวิชานั้นได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนควรจัดให้มีเนื้อหาวิชาที่เบ็ดเสร็จในรายวิชาเดียว ไม่ควรมีรายวิชาต่อเนื่องหรือรายวิชาขั้นสูงอีก และไม่ควรมนำรายวิชาเบื้องต้นหรือรายวิชาพื้นฐานของวิชาเฉพาะมาจัดเป็นวิชาศึกษาทั่วไป

๗. การเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจหลักในการเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในสาขาวิชาการและวิชาชีพต่าง ๆ ออกมารับใช้สังคม รวมทั้งมุ่งเน้นการเปิดสอนในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพระดับสูงให้สามารถบุกเบิกแสวงหาความรู้ใหม่

สำหรับการผลิตบุคลากรในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (ระดับประกาศนียบัตร และระดับอนุปริญญา) ควรเป็นภารกิจของสถานศึกษาประเภทอื่น เช่น วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยอาชีวศึกษา เป็นต้น ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับอนุปริญญา ควรมีเหตุผลความจำเป็นอย่างยิ่งในการเปิดสอนและต้องคำนึงถึงความต้องการบุคลากรในสาขาวิชานั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งคำนึงถึงความซ้ำซ้อนในการเปิดสอนสาขาวิชาที่มีการเปิดสอนอยู่แล้วในสถาบันอื่น

๘. การเปิดสอนหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง)

หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม ดังนั้น จึงจัดไว้ในกลุ่มหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้บัณฑิตจบไปเป็นนักปฏิบัติ

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ ต้องมีการจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการในภาคการผลิตหรือการบริการ โดยอาจจัดในรูปสหกิจศึกษา หรือการฝึกงานในสถานประกอบการ และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตรงตามสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษาเท่านั้น

ในด้านอาจารย์ผู้สอนจำนวนหนึ่งต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติมาแล้วและหากเป็นผู้สอนจากสถานประกอบการต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๙. จำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์

๙.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอนทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระบุในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร นอกจากนี้ ในระดับบัณฑิตศึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดเช่นกัน

ทั้งนี้ อาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกาศใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่เผยแพร่รายชื่อและคุณสมบัติของอาจารย์ทุกประเภทข้างต้นของแต่ละหลักสูตรในแต่ละภาคการศึกษา โดยเผยแพร่ในเอกสารหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมทั้งปรับปรุงให้ทันสมัยตลอดเวลา เพื่อให้สาธารณชนและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสามารถตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการสมัครรับเข้าศึกษาและคุณภาพการศึกษาของชาติ

๙.๒ คุณสมบัติที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หมายถึง คุณสมบัติที่กำหนดไว้ในมาตรฐานสาขาวิชาที่ประกาศไปแล้ว หากสาขาวิชาโดยังไม่มีประกาศมาตรฐานสาขาวิชา หรือประกาศมาตรฐานสาขาวิชาไม่ได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ ให้อ้างอิงจากกลุ่มสาขาวิชาเดียวกันในตารางของ ISCED (International Standard Classification of Education)

๙.๓ คุณสมบัติด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ของหลักสูตรกลุ่มวิชาการ และหลักสูตรกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ควรเป็นตำแหน่งทางวิชาการที่ได้จากการประเมินผลงานที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มหลักสูตรนั้น ๆ

กรณีอาจารย์ใหม่ที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก แม้ยังไม่มีผลงานทางวิชาการหลังสำเร็จการศึกษาอนุมัติให้เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาโทได้ แต่ทั้งนี้หากจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับปริญญาเอก หรือเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ต้องมีผลงานทางวิชาการภายหลังสำเร็จการศึกษาอย่างน้อย ๑ ชิ้น ภายใน ๒ ปี หรือ ๒ ชิ้น ภายใน ๔ ปี หรือ ๓ ชิ้น ภายใน ๕ ปี

๙.๔ สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีที่เน้นปฏิบัติการ คำว่า “ประสบการณ์ด้านปฏิบัติการ” หมายถึง การทำงานร่วมกับสถานประกอบการโดยมีหลักฐานรับรองผลการปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์กับสถานประกอบการ หรือมีผลงานทางวิชาการประเภทการพัฒนาเทคโนโลยี หรือผลงานสร้างสรรค์ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับภาคอุตสาหกรรมเผยแพร่มาแล้ว

๙.๕ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับปริญญาเกิตติมศักดิ์หรือมีตำแหน่งทางวิชาการพิเศษทุกระดับ จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมหรือผู้สอบได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงหรือสูงมากตามที่กำหนดในแต่ละระดับปริญญา โดยให้พิจารณาจากผลงานของผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเนื้อหาวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

๙.๖ สำหรับคุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระและผู้สอบการค้นคว้าอิสระในระดับปริญญาโท ให้ใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้สอบวิทยานิพนธ์

๑๐. การบริหารหลักสูตรกรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันอุดมศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา

๑๐.๑ การตกลงร่วมผลิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมือกันอย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัยและคณะกรรมการระดับนโยบายขององค์กรภายนอกนั้น ๆ

องค์กรภายนอกต้องเป็นสถาบันอุดมศึกษาในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือเป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือบริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น

หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้อยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว

๑๐.๒ ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ประจำและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้

ทั้งนี้ เฉพาะกรณีหลักสูตรระดับปริญญาตรีกลุ่มวิชาชีพหรือปฏิบัติการ บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ แต่ต้องไม่เกิน ๒ คน

บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือเพื่อทำหน้าที่อาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับนั้น ๆ และต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล ให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรนั้น ๆ ตามแนวทางของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๑๑. ภาระงานคณาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ให้นับรวมจำนวนนักศึกษาเก่าที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาด้วย ทั้งนี้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ ต้องจัดสรรเวลาให้คำปรึกษานักศึกษาอย่างเหมาะสม

๑๒. ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดระบบตรวจสอบการคัดลอกผลงาน หรือการซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ โดยใช้ระบบที่ทันสมัย เช่น ผ่านการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

หากพบว่ามี การคัดลอก การซ้ำซ้อนกับงานของผู้อื่น หรือมีการจ้างทำรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาถอดถอนรายงานการค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ชิ้นนั้น

๑๓. การเผยแพร่ผลงานวิจัยในที่ประชุมวิชาการระดับชาติ หมายถึง การนำเสนอบทความวิจัย ในที่ประชุมวิชาการ และบทความฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุม (Proceedings) โดยมีกองบรรณาธิการจัดทำรายงานการประชุม หรือคณะกรรมการจัดประชุม ประกอบด้วย ศาสตราจารย์ หรือผู้ทรงคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ในสาขานั้น ๆ จากนอกสถาบันเจ้าภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ โดยต้องมีผู้ประเมินบทความที่เป็น ผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นด้วย และมีบทความที่มาจากหน่วยงานภายนอกสถาบันอย่างน้อย ๓ หน่วยงาน และรวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕

๑๔. แนวทางการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑)

การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์ อย่างเดียว ให้สถาบันอุดมศึกษาคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑๔.๑ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุน การวิจัยในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

๑๔.๒ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดี มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา เชื่อถือได้ และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

๑๔.๓ สถาบันที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับ และสนับสนุน งานวิจัยของผู้เรียน

๑๔.๔ สถาบันที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

๑๔.๕ สถาบันที่จะเปิดสอนควรร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาอื่นได้

๑๕. การศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๕.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาโท ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต หากต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ให้เข้าศึกษา ในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงหรือหลักสูตรระดับปริญญาโทในสาขาวิชาเดียวกัน หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน ทั้งนี้ ในการศึกษาต่อหลักสูตรระดับปริญญาโทสามารถเทียบโอนหน่วยกิต ได้ไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของหลักสูตรที่จะเข้าศึกษา

๑๕.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง มีใช้ส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาเอก ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง หากต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ให้ใช้คุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าเข้าศึกษา

๑๕.๓ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีระยะเวลาการศึกษา ๖ ปี หรือเทียบเท่า ปริญญาโท สามารถเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูงได้โดยไม่ต้องเข้าศึกษา หลักสูตรระดับปริญญาโทมาก่อน

๑๖. ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา

การออกใบปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อปริญญาและชื่อสาขาวิชา ให้ตรงกับที่ระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรฉบับที่เสนอสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาเมื่อนำไปสมัครงานหรือศึกษาต่อ

๑๗. การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร

สถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการให้ความเห็นชอบ/อนุมัติหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรฉบับปี พ.ศ. ๒๕๕๘ แต่สถาบันสามารถกำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือกำหนดแนวปฏิบัติที่เหนือกว่าเกณฑ์มาตรฐานฉบับนี้ได้ ทั้งนี้ เพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาที่สะท้อนเอกลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาแห่งนั้น

ในกรณีมีเหตุอันควรให้เชื่อได้ว่าการจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด ให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาดำเนินการเข้าติดตามตรวจสอบและเสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณา

๑๘. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ซ

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุง
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ ๓๐๒ / ๒๕๖๓
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย :

๑. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ประธานกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการวิทยาลัยพุทธศาสน์นานาชาติ	กรรมการ
๓. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพ	กรรมการ
๔. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	กรรมการ
๕. พระเทพสุวรรณเมธี,รศ.ดร.	กรรมการ
๖. ศ.พิเศษ ร.ท.ดร.บรรจบ บรรณรุจิ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๗. รศ.ดร.ดวงตา สราญรมย์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๘. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะพุทธศาสตร์	กรรมการ
๙. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะครุศาสตร์	กรรมการ
๑๐. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะมนุษยศาสตร์	กรรมการ
๑๑. รองคณบดีฝ่ายวิชาการคณะสังคมศาสตร์	กรรมการ
๑๒. หัวหน้าภาควิชาพระพุทธศาสนา	กรรมการ
๑๓. หัวหน้าภาควิชาศาสนาและปรัชญา	กรรมการ
๑๔. หัวหน้าภาควิชาบาลีและสันสกฤต	กรรมการ
๑๕. หัวหน้าภาควิชาหลักสูตรและการสอน	กรรมการ
๑๖. หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา	กรรมการ
๑๗. หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว	กรรมการ
๑๘. หัวหน้าภาควิชาภาษาไทย	กรรมการ
๑๙. หัวหน้าภาควิชาภาษาต่างประเทศ	กรรมการ
๒๐. หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยา	กรรมการ

๒๑. หัวหน้าภาควิชา/...

๒๑. หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์	กรรมการ
๒๒. หัวหน้าภาควิชาเศรษฐศาสตร์	กรรมการ
๒๓. หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา	กรรมการ
๒๔. หัวหน้าภาควิชานิติศาสตร์	กรรมการ
๒๕. ผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและเลขานุการ
๒๖. รองผู้อำนวยการกองวิชาการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๗. เจ้าหน้าที่กองวิชาการทุกรูป/คน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๒๘. นางสาวสังเวียน พูเพื่อง	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

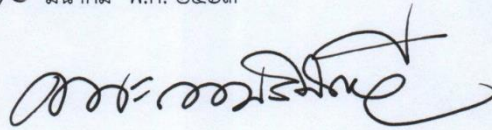
ให้คณะกรรมการชุดนี้ มีหน้าที่ ดังนี้

๑. ดำเนินการปรับปรุงรายวิชาและมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนาให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการอุดมศึกษา สภาพเศรษฐกิจ สังคมและนโยบายของมหาวิทยาลัย

๒. นำเสนอรายวิชาและมาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ต่อสภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๗๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระราชปรีดีทิพย์, ศ.ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ

ประกาศมหาวิทยาลัยเรื่องอนุมัติปรับปรุง
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔)

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติปรับปรุงหมวดวิชาพระพุทธศาสนา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมปิฎกญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ประวัติและผลงานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
คณะพุทธศาสตร์

๑. พระครูศรีวรพินิจ, ผศ. ดร.

๑.ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร

สังกัด คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
M.A. (Philosophy)	๒๕๔๐	Madras University
พธ.บ. (บริหารรัฐกิจ)	๒๕๓๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งแต่งตั้ง อาจารย์รับผิดชอบและจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตพะเยา คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๗๒/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

คำสั่งแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๗๓/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นต้นไป

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ธรรมภาคปฏิบัติ ๑	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๒	ธรรมภาคปฏิบัติ ๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๓	ธรรมภาคปฏิบัติ ๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๔	ธรรมภาคปฏิบัติ ๖	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๕	ธรรมภาคปฏิบัติ ๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๖	เทศกาลและพิธีกรรม	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๗	วิสุทธิธรรมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๘	พุทธคตินิยมและเครื่องบูชา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๙	มิลินทปัญหา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๑๐	บาลีไวยากรณ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๕. งานวิจัย หนังสือ และบทความวิชาการ/วิจัย

๕.๑ งานวิจัย

พระมหาศิวกร ปณฺญาวชิโร, พระครูศรีวรพินิจ, พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระมหาภักทรวัฒน์ มหาคุณสี. “**อัตลักษณ์พระพุทธรูปสำคัญในเมืองพะเยา**”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๒.

พระครูศรีวรพินิจ, นภาพร หงษ์ทอง และ ชญาภา คชเสนีย์. “**การพัฒนาและเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุจังหวัดพะเยา ตามหลักพุทธธรรม**” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ ชุชาติ สุทธะ. “**๙ พระธาตุ ๙ อำเภอ: จากตำนานสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในจังหวัดพะเยา**”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

ชุชาติ สุทธะ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “**การศึกษาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชน ในลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา – เชียงราย**” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

๕.๒ บทความวิชาการ/บทความวิจัย

พระครูศรีวรพินิจ, นภาพร หงษ์ทอง และ ชญาภา คชเสนีย์. “**การพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยาตามหลักพระพุทธศาสนา**”. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๙ กันยายน ๒๕๖๑).

นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ ชุชาติ สุทธะ. “**๙ พระธาตุ ๙ อำเภอ: จากตำนานสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในจังหวัดพะเยา**”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓): ๑๖๑ – ๑๗๖.

ชุชาติ สุทธะ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “**การศึกษาแนวคิดวิธีการ และรูปแบบทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านปี่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา**”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๑๑. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา (๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๐๑ – ๑๑๔.

๒. พระมหาศิวกร ปญญาวิโร

๑. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร

สังกัด คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พร.ม. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พร.บ. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๔๙	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งแต่งตั้ง อาจารย์รับผิดชอบและจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตพะเยา คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๗๒/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสิทธิภาพในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	หลักธรรมาภิบาล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๒	ธรรมบทศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๓	การศึกษาอิสระทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๔	พระพุทธศาสนามหายาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๕	วรรณคดีบาลี	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๖	พระพุทธศาสนากับสันติภาพ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๗	บาลีเสริม ๔	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๘	บาลีเสริม ๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๙	บาลีเสริม ๖	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๕. งานวิจัย และบทความวิชาการ/วิจัย

๕.๑ งานวิจัย

พระมหาศิวกร ปญญาวิโร, พระครูศรีวรพินิจ, พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระมหาภักตร์วัฒน์ มหาคุณเสี. “อัตลักษณ์พระพุทธรูปสำคัญในเมืองพะเยา”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๒.

๕.๒ บทความวิชาการ/วิจัย

พระมหาศิวกร ปญญาวิโร. “กาลามสูตร: หลักความเชื่อในยุคดิจิทัล”, วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๒: ๑๗๘ -๑๙๔.

พระมหาศิวกร ปญญาวิโร. “พุทธวิธีแก้ปัญหาอาชญากรรม”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ ประจำเดือนมกราคม – มีนาคม ๒๕๖๓: ๑๑๓ – ๑๒๘.

พระมหาศิวกร ปญญาวิโร, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระสุกฤษฎี ปิยสีโล.. “บทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน”, วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔): ๑๑๖ – ๑๓๑.

พิศมัย วงศ์จำปา และ พระมหาศิวกร ปญญาวิโร. “กระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และเครือข่ายชุมชนในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชน ในลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา-เชียงราย”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๖. ณ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓): ๒๔๔-๒๕๒.

๓. พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส

๑. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร

สังกัด คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.บ. (ปรัชญา)	๒๕๕๐	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งแต่งตั้ง อาจารย์รับผิดชอบและจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตพะเยา คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๗๒/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระพุทธศาสนามหายาน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๒	ธรรมภาคปฏิบัติ ๓	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๓	ธรรมปฏิบัติ ๕	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๔	ธรรมภาคปฏิบัติ ๖	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๕	ธรรมภาคปฏิบัติ ๗	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๖	พระพุทธศาสนากับนิเวศวิทยา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๗	พระพุทธศาสนากับปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๘	พุทธศิลป์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๙	อักษรจารึกในพระไตรปิฎก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๕. งานวิจัย และบทความวิชาการ/วิจัย

๕.๑ งานวิจัย

พระมหาศิวกร ปณฺวารชีโร, พระครูศรีวรพินิจ, พระสุกฤษฏ์ ปิยสีโล, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระมหาภัทรวัฒน์ มหาคุณสี. “อัตลักษณ์พระพุทธรูปสำคัญในเมืองพะเยา”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๒.

ชูชาติ สุทธะ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “การศึกษาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และ

การแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชน ในลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา – เชียงราย”
สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

๕.๒ บทความวิชาการ/วิจัย

พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “โหราศาสตร์ตามแนวพุทธ”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๓): ๖๓ – ๗๗.

พระมหาศิวกร ปณฺญาวชิโร, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระสุกฤษฎี ปิยสีโล. “บทบาทและหน้าที่ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔): ๑๑๖ – ๑๓๑.

ชูชาติ สุทระ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “การศึกษาแนวคิดวิธีการ และรูปแบบทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านป่าอ้อ เชียงคำ จังหวัดพะเยา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๑๑. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา (๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๐๑ – ๑๑๔.

๔. พระสุกฤษฎี ปิยสีโล

๑. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร

สังกัด คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
พธ.ม. (พระพุทธศาสนา)	๒๕๕๘	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พธ.บ. (รัฐศาสตร์)	๒๕๕๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งแต่งตั้ง อาจารย์รับผิดชอบและจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตพะเยา คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๗๒/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสิทธิภาพในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	พระพุทธศาสนากับเศรษฐศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๒	ธรรมประยุกต์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๓	ธรรมภาคปฏิบัติ ๒	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๔	พระพุทธศาสนากับสังคมสงเคราะห์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๕	พระไตรปิฎกศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๖	ประวัติพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๗	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๘	ชีวิตและผลงานของนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๕. งานวิจัย หนังสือ และบทความวิชาการ/วิจัย

๕.๑ งานวิจัย

พระมหาศิวกโร ปณฺณวชิโร, พระครูศรีวรพินิจ, พระสุกฤษฎี ปิยสีโล, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระมหาภักตร์วัฒน์ มหาคุณสี. “อัตลักษณ์พระพุทธรูปสำคัญในเมืองพะเยา”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา, ๒๕๖๒.

๕.๒ บทความวิชาการ/วิจัย

พระสุกฤษฎี ปิยสีโล. “การบูชา: ทำที่ความเคารพของสังคมไทย”, วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์.

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มีนาคม ๒๕๖๓): ๙๕ – ๑๑๒.

พระมหาศิวกร ปณฺญาวชิโร, พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส และพระสุกฤษฎี ปิยสีโล.. “บทบาทและหน้าที่

ของพระธรรมทูตจากอดีตสู่ปัจจุบัน”, วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑

(มกราคม – เมษายน ๒๕๖๔): ๑๑๖ – ๑๓๑.

พระครูพิศาลสรกิจ, พระครูธรรมธรรพญูเที่ยง และพระสุกฤษฎี ปิยสีโล. “การส่งเสริมและพัฒนาชุมชนรอบ

พื้นที่ป่าโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรส่วนท้องถิ่นในกลุ่มน้ำอิงตามแนวระ

พุทธศาสนา”.วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๓): ๗๐

- ๘๔.

๕. นางสาวนภาพร หงษ์ทอง

๑. ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตร

สังกัด คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๒. ประวัติการศึกษา

คุณวุฒิ	ปีที่สำเร็จ	ชื่อสถานที่ศึกษา
ศศ.ม. (ปรัชญา)	๒๕๔๗	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศศ.บ. (ปรัชญา)	๒๕๔๒	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓. คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งแต่งตั้ง อาจารย์รับผิดชอบและจำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา พระพุทธศาสนา วิทยาเขตพะเยา คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๗๒/๒๕๖๑ ตั้ง ณ วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๔. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ ประสบการณ์ในการสอนปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๒	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๓	ปรัชญาเบื้องต้น	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๔	สัมมนาพระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๕	พุทธปรัชญาเถรวาท	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๖	พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
๗	พุทธจริยศาสตร์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

๕. งานวิจัย หนังสือ และบทความวิชาการ/วิจัย

๕.๑ งานวิจัย

สหทัยา วิเศษ, พิศมัย วงศ์จำปา, พระมหาพงษ์ประภากรณ์ และนภาพร หงษ์ทอง. “ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและหลักพุทธธรรมในสมัยล้านนา – สุโขทัย”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

สหทัยา วิเศษ, นภาพร หงษ์ทอง. รูปแบบและกระบวนการสร้างสังคมปลอดยาเสพติดตามหลักพระพุทธศาสนาในภาคเหนือ, สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

พระครูศรีวรพินิจ, นภาพร หงษ์ทอง และ ชญาภา คชเสนีย์. “การพัฒนาและเสริมสร้างสุขภาวะผู้สูงอายุ จังหวัดพะเยา ตามหลักพุทธธรรม” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๒.

นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ ชูชาติ สุทธะ. “๙ พระธาตุ ๙ อำเภอ: จากตำนานสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในจังหวัดพะเยา”. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

ชูชาติ สุทธะ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “การศึกษาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชน ในลุ่มน้ำอิง จังหวัดพะเยา – เชียงราย” สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓.

๕.๒ บทความวิชาการ/วิจัย

สหทัยา วิเศษ, พิศมัย วงศ์จำปา, พระมหาพงษ์ประภากรณ และนภาพร หงษ์ทอง “ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เส้นทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและหลักพุทธธรรมในสมัยล้านนา – สุโขทัย” รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่. (๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๐).

สหทัยา วิเศษ, นภาพร หงษ์ทอง, ธาดา เจริญกุล และดำเนิน หมายถึง. “กระบวนการป้องกันปัญหาเสพติดของชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนาในเขตเทศบาลตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย, รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน (๒๕๖๑).

พระครูศรีวรพินิจ, นภาพร หงษ์ทอง และ ชญาภา คชเสนีย์. “การพัฒนาสุขภาวะผู้สูงอายุในจังหวัดพะเยาตามหลักพระพุทธศาสนา”. วารสารการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒. วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (๙ กันยายน ๒๕๖๑).

นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ ชูชาติ สุทธะ. “๙ พระธาตุ ๙ อำเภอ: จากตำนานสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายการท่องเที่ยวทางพุทธศาสนาในจังหวัดพะเยา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓): ๑๖๑ – ๑๗๖.

ชูชาติ สุทธะ, นภาพร หงษ์ทอง, พระครูศรีวรพินิจ และ พระครูใบฎีกาเฉลิมพล อริยวิโส. “การศึกษาแนวคิดวิธีการ และรูปแบบทางพระพุทธศาสนาและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ และการแบ่งปันผลประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านป่า อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ ๑๑. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระนครศรีอยุธยา (๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓) : ๑๐๑ – ๑๑๔.